

Kulturplan for Dyrøy kommune

2015-2025

Vedtatt av kommunestyret 16.2.15

Innhold

DEL 1, STATUS.....	3
DEL 2, STRATEGIER	4
Overordnede mål for kulturlivet i Dyrøy kommune.....	4
1 Barn og unge.....	5
2 Kulturvern og museer	9
3 Kunst.....	14
4 Musikk og scenekunst	18
5 Bibliotek.....	21
6 Kulturskolen.....	25
7 Det frivillige Dyrøy	27
Oversikt over registrerte lag/foreninger	30
Kartlagte arenaer gjennom prosjektet «Rom for kultur»	31
7.1 Friluftsliv for bedre folkehelse	32
Utfartsområder og turløyper.....	35
7.2 Idrett og anlegg	36
Innledning.....	36
Ressurser	37
Handlingsprogram for anlegg og områder for idrett og friluftsliv i Dyrøy kommune.....	37
Eksisterende anlegg.....	39
Anleggsbehov og prioritering	40
8 Regionalt samarbeid.....	42
9 Dyrøy kommunes kultur-fyrtårn: Arvid Hanssen dokumentasjonssenter	43

Innledning

Dyrøy kommune har nå fått en oppdatert kulturplan. Planen vil være et viktig redskap for frivillige kulturaktører i Dyrøy, kulturadministrasjonen i kommunen og for kommunens politikere. Den er et overordnet dokument som skal være med på å styre utviklingen i en tid hvor prioriteringene er mange og ofte vanskelige.

Kultur bidrar til et kvalitativt rikere lokalsamfunn. Kultur gir helse og livskvalitet og er en arena for mestring, inkludering og utvikling. Kultur skaper viktige sosiale møteplasser og er en viktig del av oppvekstmiljøet for barn og unge. Et lokalsamfunn som kan tilby sine innbyggere varierte kulturtilbud, vil trolig også være mer attraktivt for bosetning.

Frivillig innsats i lag, foreninger og menighet utgjør en uvurderlig del av grunnmuren i det lokale kulturlivet. Dyrøy kommune verdsetter denne innsatsen, og det er viktig at frivilligheten selv styrer sin virksomhet. Derfor omtaler denne kulturplanen i hovedsak områder som Dyrøy kommune har direkte innflytelse over. Idrettsområdet er i stor grad en frivillig styrt aktivitet, den omtales derfor i kapitlet «Det frivillige Dyrøy». Det samme gjelder tur, naturopplevelser og deres betydning for folkehelse.

Kulturplanen består av to deler. Del 1 presenterer overordnet status for kulturfeltet i Dyrøy, mens del 2 går mer i dybden i de ulike temaene. I hvilken grad de ulike målene blir nådd vil avhenge av flere faktorer, deriblant kommunens gjeldende økonomiske rammer. Planperioden 2015-2025 er et signal om at mål kan oppnås ved å tenke langsiktig. Tiltakslista i kulturplanen bør rulleres årlig i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Kulturplanen inngår i Dyrøy kommunes planstrategi for 2012-2015 og knyttes til følgende mål og visjoner for Dyrøy, formulert i Planprogrammet: *Dyrøy – den lærende kommune*. Hovedkonklusjonene fra kulturplanen tas inn i kommuneplanens samfunnsdel. Kulturplanen er ikke en kommunedelplan, men en temaplan. Den har derfor ikke fulgt prosessene til plan- og bygningsloven. I planarbeidet har det blitt lagt vekt på medvirkning ved å invitere lag/foreninger og representanter for det frivillige kulturlivet, profesjonelle kulturaktører, kommunens egne kulturarbeidere m.fl. til å uttale seg underveis. Det er også åpnet for å gi innspill via kommunens nettsider og sosiale medier. Dokumentet som nå presenteres, er både samlendende og dynamisk. Det har også et forbedrings- og utviklingspotensial. Kulturplanen har alt å tjene på å bli utfordret og bli gjenstand for debatt i årene som kommer.

Ansatte i Enhet Kultur og fritid har fungert som forfattere og styringsgruppe for kulturplanen:

Marit Alvig Espenes, enhetsleder Kultur og fritid
Hans Bakkejord, daglig leder Dyrøy frivilligsentral
Sissel Stokland Jørgensen, rektor Dyrøy kulturskole
Kristian Hansen Schmidt, biblioteksjef Dyrøy folkebibliotek
Arne Ivar Hanssen, leder Arvid Hanssen Minnestiftelse

Kulturplanen skal være retningsgivende for politikerne og administrasjonen i kommunen. Sammen med det frivillige kulturlivet vil vi skape gode kulturelle opplevelser og møteplasser!

DEL 1, STATUS

Kulturlivet i Dyrøy drives i et nært samspill mellom kommunen og frivillig innsats fra lag og foreninger. Kulturaktivitet, og effekten av slik aktivitet, er ikke enkelt å måle presist, men i det følgende avsnittet presenteres noen tall som kan være med å beskrive status for kulturfeltet i Dyrøy.

Norsk kulturindeks utarbeides av Telemarksforskning og rangerer norske kommuner innen ti ulike kulturområder ut fra en rekke kriterier og faktorer.

Dataene indeksen er basert på er innhentet fra en rekke ulike kilder som kan belyse nivået på den lokale kulturen: KOSTRA/SSB, medlemslister, offentlige registre og ulike kulturpolitiske ordninger. Kvaliteten på disse dataene er jevnt over god, men på enkelte områder er datatilfanget ikke tilstrekkelig til å fange opp alle kulturtiltak rundt om i de små kommunene. Dyrøy er for eksempel en stor frivillighetskommune, men har bare karakteren 2. Karakteren er basert på medlemstall for kor, korps, husflidslag, historielag og momskompensasjon tildelt i lag og foreninger. De fleste lag og foreninger hos oss har så lav omsetning at de ikke søker momsrefusjon. Idrettslag, som er det absolutt største frivillige laget hos oss, regnes heller ikke med i tallgrunnlaget.

I Norsk kulturindeks finnes også en rangering. Kommuner, regioner og fylker er rangert i ti kategorier med en samlet sum til slutt. Rangeringen i kategoriene skal fortelle noe om hvordan kulturnivået i den gitte kommunen eller regionen er på dette området og totalrangeringen skal si noe om det totale kulturnivået. Kategoriene har blitt valgt ut med bakgrunn i tilgjengelige data og ut i fra en tanke om hvilke faktorer som spiller positivt inn på kulturtilbudet og kulturbruken i en kommune. En lav score på et område sier *ikke* noe om hvorvidt innbyggerne har tilgang på det kulturtilbudet i nærliggende kommuner/byer og benytter seg av det (kulturpendling), noe som er naturlig for kommuner som ligger rundt et regionsenter, eller har enkel reisevei inn til byer med andre tilbud. Det er også verdt å merke seg at det heller ikke er *kvaliteten* på kulturtilbudet som måles. Dyrøy må derfor bruke andre tilleggskriterier for å vurdere både nivå og kvalitet på sitt kulturtilbud. Eksempelvis har vi svært mange aktive lag og foreninger målt opp mot folketall (se kapitlet «Det frivillige Dyrøy»), noe som tyder på mye aktivitet og engasjement.

Tallene viser poengsum (0-10) og rangering blant landets 428 kommuner.

Kulturområde	Score 1-10	Rangering 2014
Kunstnere	1	360
Museum	5	218
Kino	1	260
Kulturskole/DKS	4	246
Sentr. tildelinger	0	363
Kulturarbeidere	5	224
Konsert	0	420
Bibliotek	1	387
Scenekunst	0	268
Frivillighet	2	341
Totalt	0	415

DEL 2, STRATEGIER

Overordnede mål for kulturlivet i Dyrøy kommune

- 1. I Dyrøy skal vi satse på kultur for å skape trivsel og god folkehelse.**
- 2. Kulturlivet i Dyrøy skal være for alle.**
- 3. Den frivillige virksomheten skal gjennom lag, foreninger og menighet prioriteres, stimuleres og støttes.**
- 4. Kulturtilbudet skal speile kulturarven, styrke lokaltilhørigheten og samtidig være nyskapende og synlig.**
- 5. Øke satsingen på kunst.**

Mål og strategier i den følgende delen av denne planen skal bidra til å nå de overordnede målene.

1 Barn og unge

I DAG

En svært stor andel av aktivitetstilbudet til barn og unge skjer i frivillige lag, foreninger og menighet. Denne aktiviteten foregår både i sentrum og i de ulike grendene. Kommunen legger til rette og støtter med lokaler, aktivitetsstøtte eller annet. Organisert aktivitet gjennom f.eks. idrettslag er omtalt i kapitlet «Det frivillige Dyrøy», kulturskolen har også sitt eget kapittel.

Ungdomsklubben Zantom drives i kommunal regi og er lokalisert på Elvetun skole. Klubben drives i dag som et aktivitetstilbud for barn og unge fra 7. klasse og oppover, og holder åpent 4 timer per uke. Ungdomsklubben har en 20 % stilling som klubbmedarbeider. Arealene fremstår i dag som lyse og fine, med et mellombygg som har fått en etterlenget oppgradering og elevstua som er malt og pusset opp av ungdommene selv. I tillegg brukes skolekjøkken, idrettshall og kultursal i klubbtida. Men det mangler fortsatt hensiktsmessig møblement i mellombygget og kiosken/kjøkkenet med utstyr er slitent.

Ungdomsklubben og ungdomsrådet har et årlig kulturarrangement i samarbeid med kulturskolen: Ungdommens Kulturmønstring (UKM). Dette skal være en arena for unge talent innenfor et bredt spekter av uttrykksformer; musikk, dans, foto, visuell kunst m.m. I tillegg får ungdom erfaring i rigging og lyd/lys. I Dyrøy satses det på å være langt fremme når det gjelder teknisk produksjon av UKM. Det aller viktigste i UKM er deltakerne, derfor er vi opptatt av at alle deltakerne skal føle seg sett, hørt og motivert til å vise frem seg selv og sin kulturelle virksomhet. Her har ungdomsarbeideren en viktig jobb med å rekruttere. Øvingen og selve arrangementet avholdes i samarbeid med Kulturskolen.

Ungdomsbasen er ungdomsrådets møtested. Ungdommer fra 10. klasse og oppover kan bruke basen som oppholdssted og lokale for møter, prosjektarbeid og sosiale sammenkomster. Ungdomsarbeider (50 % stilling) har kontor i samme bygg (Aktivitetshuset).

Den kulturelle skolesekken (DKS) tilbyr barn og unge i Dyrøy et bredt utvalg av kulturelle opplevelser og erfaringer, og er et nasjonalt satsningsområde. Gjennom profesjonelt formidlet litteratur, film, musikk, scenekunst, visuell kunst og kulturarv, skal alle elever i grunnskolen få oppleve, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for kunst og kulturuttrykk av alle slag. DKS er organisert gjennom en partnerskapsavtale mellom fylkeskommunen og kommunene. Fylkeskommunen tilbyr skolene et visst antall konserter, forestillinger og utstillinger i året, mens kommunene har ansvaret for å utvikle det lokale tilbudet. I enkelte tilfeller får de eldste barna i barnehagen delta på DKS-arrangement.

I FRAMTIDA

Et godt fundert arbeid med ungdom er viktig for Dyrøysamfunnet både på kort og lang sikt. Ungdom som selv er godt integrert, er viktige parter for å inkludere andre. Ungdommen skal reise ut og ta utdanning. De som ønsker det, kommer tilbake. Vi må lytte til ungdommens ønsker om kultur- og fritidstilbud i kommunen, og skape rom for de som ikke finner seg til rette i organisert aktivitet (idrett/kulturskole). Vi ønsker oss ungdom med både vinger og røtter.

Det er ofte stor politisk enighet om at det er viktig å satse på barn og unges fritidstilbud. Samtidig er dette et felt som ikke er lovfestet. Det er derfor viktig å finne de riktige tiltakene i

en hardt presset økonomi. Kommunen skal ha et stimulerende ungdomsmiljø der ungdom trives og kan bruke sine ressurser i lokalsamfunnet. Tilbudene til barn og unge ytes av flere i samarbeid. I framtida ønsker vi at ungdomsarbeidet skal knyttes tettere til andre fagmiljøer, slik at tiltak kan koordineres og virke sammen. Her kan nevnes skole, helsesøster, folkehelsekoordinator, ruskoordinator, bibliotek, Frivilligsentral m.fl.

Ungdomsrådets status som høringsorgan må løftes fram og heves, samtidig som de skal jobbe med *egne* spørsmål og saker som ungdom mener vil være til beste for barne- og ungdomsgruppa. De skal ha en reell påvirkning på framtida i sin kommune.

Kommunens ungdom skal ha et rusfritt fritidstilbud og lokaler som skal være et fristed hvor ungdom kan treffes på tvers av kulturelle skillelinjer, og hvor de kan utvikle sine kulturuttrykk. Opprusting av ungdomsklubben og ungdomsbasen til å bli attraktive og innholdsrike ungdomstilbud bør prioriteres. Sentrum skal tjene alle deler av kommunen, og her kan vi lage møteplasser med rom og utstyr, hvor ungdom kan utfolde seg. Ungdom skal være med på å planlegge, utvikle og gjennomføre ideer.

Vi ønsker å lære de unge nettverksarbeid gjennom å la dem få delta på seminarer, kurs, konferanser. De unge skal lære organisasjonsarbeid gjennom å jobbe som styre for klubb/ungdomsråd med oppgaver som et styre har, skrive søknader på eksterne midler og lage rapporter. Vi oppfordrer til å søke samarbeid med andre ungdomsklubber/miljøer.

Ungdomsklubben bør være en ungdomsorganisasjon for hele kommunens ungdomsgruppe. Gjennom dette arbeidet vil man forsøke å fange opp de interesser som i hovedsak ikke er organisert gjennom egne lag/foreninger. På slike områder vil samarbeid kunne utvikles. Norsk Motorklubb avd. Dyrøy vil være samlingspunkt i forhold til ungdomsaktivitet og motor. Her bør Evertmoen være et motorsportsenter med innlagt opplæringstilbud, slik at det som har med motoraktivitet på fritid og til opplæring kan ha sin plass. Ungdomsklubben har i dag ei egen fotogruppe og et studio med utstyr på skolen som produserer verker på høyt nivå. Dette er kulturelle uttrykk som skapes utenfor Kulturskolen, og et godt supplement til tilbudet der.

Ungdommens kulturmønstring engasjerer hvert år mange ungdommer i Dyrøy. Mønstringen skal stimulere og synliggjøre ungdommens kulturelle aktivitet, være åpen for all ungdom, representere alle kulturelle ytringer og fange opp strømninger i ungdomsmiljøene. Ungdomsklubben og ungdomsrådet har ansvar for at det arrangeres UKM i Dyrøy. Vi vil utvikle UKM til det store kulturarrangementet på våren. Her må en delta på fylkesmøter, følge opp utvikling og regler samt organisere, øvinger og planlegging av eget UKM. Det er viktig og prøve å engasjere andre voksne som kan tenke seg å være med å la barn og unge delta på UKM. Satsingen på tekniske løsninger og stor sjangerbredde på UKM skal også prioriteres videre. Det er også ønskelig å involvere flest mulig unge i selve produksjonen av UKM.

Kommunens plan for Den kulturelle skolesekken skal revideres. Både lokal og fylkeskommunal finansiering av det lokale tilbudet har sakkert akterut de senere årene, og planen må i tillegg til faglig innhold synliggjøre det økonomiske behovet ved videreutvikling av DKS lokalt. Det er et mål at en større andel lokale DKS-prosjekter finansieres av kommunale midler og er basert på lokale kulturutøvere og lokal kunnskap.

Det offentlige fritidstilbudet til barn og unge er hele tiden i endring. Kompetanseheving til ansatte som arbeider med dette feltet må derfor prioriteres.

STRATEGI – BARN OG UNGE

VI VIL

Se på arbeid med barn og unge som forebyggende arbeid og en god investering

SLIK GJØR VI DET

- Mer samarbeid mellom aktører i kommunen som arbeider med barn/unge.
- Ungdomsarbeider skal ha kursing og deltakelse i nettverk sammen med andre.
- Barn og unge skal ha opplæring i organisasjonsarbeid.

VI VIL

Tilby et godt og tidsriktig aktivitetstilbud til flest mulig barn og unge i kommunen

SLIK GJØR VI DET

- Få ungdom engasjert i driften og utviklingen av ungdomsklubben/ungdomsbasen.
- Ungdomsarbeider og klubbleder må kjenne behovene i ungdomsgruppen.
- Fokuserer på integrering og inkludering i samarbeid med relevante instanser.
- Øke samarbeidet med omkringliggende ungdomsklubber.
- Invitere lag/foreninger til å gi tilbud til barn/unge vi ikke har fra før.
- Etablere musikkstudio el. musikkbinge med utstyr.
- Gi aktivitetstilbud i høst- og vinterferien, «Actionuke», fysisk aktivitet og mestring.

VI VIL

Utvikle en god ungdomsklubb på Elvetun

SLIK GJØR VI DET

- Nok bemanning med riktig kompetanse.
- Utvide kulturtilbudet i ungdomsklubben, og dermed fange opp flere grupper av ungdommer.
- Oppgradering av bygninger og interiør.
- Mer innhold i klubben som leveres av eksterne parter (fra besteforeldre til profesjonelle kulturutøvere, fra idrettslag og foreninger, f.eks. ulike kurs).
- Tilby samtalegrupper (f.eks. «jente/guttesnakk») i samarbeid med helsesøster.
- Ta i bruk virtuelle møterom i klubbtida, på en organisert måte arrangere treff med andre ungdommer og miljøer.
- Flere planlagte arrangement, som turneringer, dansekurs, disko, juleball osv. der vi inviterer andre ungdommer til oss.
- Planlagte besøk i andre ungdomsklubber.

VI VIL

At Ungdommens kulturmønstring skal være inkluderende og stimulerende

SLIK GJØR VI DET

- Tilby kurs og verksteder for barn og unge i forkant.
- Sikre ungdommens innflytelse på utviklingen av UKM, ved at ungdom har aktiv medbestemmelse i alle ledd og prosesser
- Skape trygge rammer rundt arrangementet.
- Rekruttere flere «unge arrangører».
- Utstyre scene og kultursal med oppdatert teknisk utstyr.
- Ungdomsarbeider skal prioritere ressursbruk til UKM.
- Stimulere til størst mulig sjangerbredde.
- Vurdere samarbeid med Sørreisa om UKM (rullering)

VI VIL

Ha gode lokale prosjekter innen Den kulturelle skolesekken.

SLIK GJØR VI DET

- Bruke lokale leverandører og ressurspersoner i gjennomføringen av en større andel DKS-tilbud, slik at vi styrker den lokale tilhørigheten og kulturen.
- La lokale utøvere samarbeide med regionale kulturinstitusjoner som f.eks. Midt-Troms museum.
- La barn selv lage forestilling for andre barn.
- Kulturutøvere kan søke kommunalt tilskudd til lokale DKS-prosjekter.

VI VIL

Øke unges innflytelse

SLIK GJØR VI DET

- Sikre unges medvirkning i relevante organer.
- Samarbeide i regionalt ungdomsråd og fylkesråd.
- Lære de unge organisasjonsarbeid gjennom å la dem jobbe som styre for klubb/ungdomsråd med oppgaver som et styre har, skrive søknader på eksterne midler og lage rapporter.
- Gjennomføre jevnlig spørreundersøkelser i ungdomsgruppen for å kartlegge opplevelsen av medvirkning, hvilke kanaler som fungerer m.m.

2 Kulturvern og museer

IDAG

Midt-Troms museum (MTM) har i dag forvaltningsansvar for Kastnes bygdetun og Heimly arbeiderbruk, gjennom kommunens deltakelse i det interkommunale samarbeidet i Midt-Troms. Bygdetunet på Kastnes med ulike tilhørende bygninger fungerer som et museumsanlegg, hovedsakelig fokus på 1800-tallet. Bygdetunet og kulturlandskapet er etablert og eies av Kastnes ungdoms- og idrettslag, og følgende deler inngår: «Irene-stua», fjøsbygning, en jakthytte på Kvalnes som er flyttet til bygdetunet, bekkekverna (mølla) er også en del av kulturlandskapet og blir bevart der den er. Smie er tenkt oppsatt i bygdetunet. Den første S-lagsbutikk i Troms og bedehus/tidligere skole står i nærheten. Naust er det i det området som sees på som et eldre etablert kulturlandskap, og innenfor det samme området drives aktivt moderne jordbruk.

Bygdetunet benyttes også som en formidlingsarena for Dyrøys lokalhistorie, med årlige Kastnesdager og andre sesongbaserte aktiviteter i regi av UL Heimhug og venneforeningen, eller Midt-Troms museum. I tillegg besøker skoler og barnehager museumsanlegget. Arbeiderbruket på Heimly i Bjørkebakken som huser Julius og Tellas samlinger, er åpent én dag i året, samt på forespørsel fra grupper/klasser. Heimly som hovedsakelig viser fram gjenstander fra 20-30-40-tallet, fikk etablert venneforening i 2014.

Dyrøy kommune har et eget lokalt råd (Dyrøy bygdemuseum) som tar seg av kulturminnearbeidet. Dyrøy bygdemuseum har et valgt styre på 3 personer, og hvor lederen er Dyrøys representant i representantskapet for MTM. Andre aktører som er viktige for kulturvernet i kommunen er frivillige lag og foreninger. Både Dyrøy historielag og Dyrøy bygdemuseum driver dokumentasjonsarbeid og formidling av vår kulturarv i form av foredrag, møter, ekskursjoner og utgivelser.

Digitaliseringen av gamle bilder fra Dyrøy har gitt oss en unik samling på over 2000 bilder, disse oppbevares og dette unike arkivet kan beskues på Dyrøy folkebibliotek. I tillegg postes det jevnlig bilder i sosiale medier på sida «Gamle Dyrøy», og her deles det aktivt historier og knyttes kontakter mellom gamle og nye Dyrøyværingene. Samlingen utvides stadig ved hjelp av frivillige fra Dyrøy historielag. Historielaget er også med på utgivelsen av årlig bygdebok.

Det finnes i dag ingen egen plan for kulturminner. Vi er heldige som har en god oversikt over i alle fall Dyrøya i Fotefar mot nord-heftet «Gammelt øysamfunn – midt i leia» fra 1996. Her er det kart og oversikt over de funn som er gjort på øya i henhold til både tidsepoker og geografi. Vi *vet* at vi har veldig gammel bosetning i kommunen, og vi har dokumentert bosetning fra eldre steinalder (8000-4500 f. Kr) både gjennom hustuffer og funn av gjenstander. Samtlige tidsepoker, tidlig metalltid, jernalder, mellomalder og moderne tid, er representert her i kommunen. På Tromsø museum er det et utall av pilspisser, spyd, spinnehjul, kniver, sverd, figurer osv. fra Dyrøy.

På Dyrøya finner vi også godt bevarte eldre og verneverdige bygninger fra mange ulike tidsepoker. De flotte sveitserhusene vitner om at øya har vært et viktig administrasjonssenter, Dyrøya hadde lensmann for regionen i over 300 år, derfor er det flere lensmannsgårder her. I tillegg bodde mange fiskeskippere med god råd på øya, noe arkitekturen bærer preg av. På lille Vinje kan man se en unik samling av hus i ulike stilarter, samlet på et lite sted.

Av samisk historie vet vi av flere gammetufter, særlig på innlandet, siden dette var hovedsakelig brukt som trekk og beiteområde for rein. Men også på Dyrøya er det reinbåser, og disse var Berit Nikolaisen med og dokumenterte i 2002 for Indre Sør-Troms museum – i samme innsamling som Arne Ivar Hanssen leverte foto og nedtegnelser om gammetuftene på Blindfjellheimen i Bjørkebakken. I tillegg har Robert Chruickshank dokumentert flere tufter på Kvalnes og i Jeskevika.

Den nyere historien omfatter ikke bare verdens første platinarev, men også to kraftige representanter for Hitlers Festung Norwegen: Kystfortene på Finnlandsnes og på Hagenes. Mens fortet på Hagenes kan fremvise den mest spektakulære beliggenheten, i alle fall landskapsmessig, er bunkersene på Finnlandsnes fremdeles mest intakte, samtidig som hakekorsinngraveringer og «brolagte» gangstier gjør dem til sterke visuelle omvisningsområder. Mye av krigshistorien er nedskrevet og dokumentert, også beretninger fra tidsvitner.

Det kulturminnet som kanskje er mest besøkt, er vraket av «D/S Elise Schülte» i Dyrøysundet, som dykkere fra nær sagt hele landsdelen valfarter til. «Elise Schülte» beskrives som et ypperlig vrak for dykkere: Skipet ligger såpass høyt i vannet (5 meter) at du hverken trenger all verdens av erfaring eller spesielt utstyr for å dykke ned til den øverste delen (vraket skrår nedover og «synker» til 32 meter på det dypeste). Skipet er markert med en bøy.

Det mest unike forblir likevel Knut Lunde. Her er dokumentasjonsmengden enorm, ikke bare i form av bygningsmasse og gårdstun, men like mye i form av de tusener av brev som er bevart. Disse ble overlevert Universitetsbiblioteket ved UiT Norges arktiske universitet i 2013. Siste rest av dokumentasjonsinnsamling var det Arne Ivar Hanssen som foretok: Av de nærmere femti han intervjuet som *personlig* hadde vært hos Knut Lunde, er samtlige nå gått bort. Knut Lunde døde i 1937, og intervjurunden ble foretatt fra år 2000 og frem til 2007 da boken ble utgitt.

Alt dette ovenfor er bare noen løse eksempler, men det viser hvor mye vi har som er spesielt og hvor det kan skapes tverrfaglige prosjekter innenfor både dokumentasjon, samfunnshistorie og så videre.

Midler som er avsatt til kulturvern og museum i Dyrøy går i all hovedsak til å betale Midt-Troms museum for å ivareta våre interesser, strøm og forsikring på bygninger som ikke ligger under MTM, eksempelvis skolestua på Vinje og den gamle kommunestua på Holm – sannsynligvis den eneste gjenværende av de opprinnelige kommunestyresalene i Troms fylke. Stua ble bygd i 1890, bare fire år etter at Dyrøy ble egen kommune, og da fikk den naturlig nok betegnelsen kommunestyresal. Dyrøy bygdemuseum har tilsyn med disse to. Det er minimalt med ressurser til vedlikehold.

Tall fra Norsk kulturindeks (2013) viser at Dyrøy kommune bruker lite ressurser på museumsområdet (rangert som nr 217 av 429 kommuner, Salangen er f.eks. på plass nr 46), og at vi bruker mindre penger enn andre i sammenlignbare kommuner. Vi bruker likevel mer enn snittet i Troms. På kulturindeksen for 2014 har Dyrøy falt én plass, til 218.

I FRAMTIDA

Dyrøy kommune har en lang vei å gå på dette området, og henger etter både når det gjelder systematikk, dokumentasjon, planer, vedlikehold osv. Vi må tørre å peke ut noen hovedsatsingsområder innen kulturvern og museer.

Kastnes bygdetun danner en god ramme rundt ulike arrangementer og levende formidling av lokalhistorien. Publikumbudbudet og aktivitetsnivået i bygdetunet kan likevel bli bedre og nå ut til større grupper. Midt-Troms museum skal forsterke sin innsats på bygdetunet (jf. museets strategiske plan 2012-2016 under 7.8.2. Friluftsmuseer og lokaler museer). I 2015 skal museet begynne arbeid med Kastnes bygdetuns konseptutvikling og en plan for vedlikehold og videreutvikling. Mulige «levende museum/konsepter» er bl.a. arkeologi, jordbruksmuseum, fiskebonde/kystkultur og kulturlandskap. Museet vil invitere venne- og støtteforeninger i Dyrøy til å delta i denne spennende prosessen.

Signaler fra MTM om flytting av gjenstander fra Heimly til magasin i Heggelia, og utleie av Heimly til turister som vil oppleve 30-tallet, må føre til en diskusjon internt om hvorvidt Heimly skal trekkes ut av samarbeidet med MTM. Da Dyrøy kommune overtok gården og parsellen forelå det en del betingelser, blant annet at det som befinner seg på eiendommen skal være der «for alltid» og at stedet skal brukes til museumsformål. Den nyetablerte venneforeningen vil spille en viktig rolle for å sikre ressurser til Heimly. Vi har andre museale bygg som ikke er med i MTM, og vi vil fortsatt kunne få faglig støtte.

Dyrøy kommune bør innta en mer aktiv og offensiv holdning i sitt samarbeid med MTM. Vi bør sammen definere hvilke behov Dyrøy kommune har i planperioden, og hva vi ønsker ut av samarbeidet. De beste kultur- og naturhistoriske tilbudene utvikles når profesjonelle krefter kobles sammen med kunnskapsrike lokale entusiaster. Disse tilbudene blir også vellykket (godt besøkt) så de appellerer sterkt til lokale entusiaster.

Det vil være viktig å samarbeide med historielaget (og andre frivillige foreninger) i kommunen. Mye av kulturvernet skjer på frivillig basis, og kommunen er helt avhengig av denne innsatsen. Prosjekter i samarbeid med kommune og frivillige lag/foreninger må prioriteres i fremtiden. Turer i samarbeid med Dyrøy turlag, med innlagt guiding av kulturminner, er én mulig vei å gå. Kanskje finnes det også et marked for kommersiell guiding og vandring i vårt landskap. Det er et mål å utarbeide kulturminneplan i planperioden.

Det vil også være viktig å skape interesse for kulturarv blant de unge. Sanitetsforeningen og handarbeidslaget vil kunne være viktige lokale aktører når det gjelder å øke kunnskapen om håndverkstradisjoner. Regionale institusjoner som Midt-Troms museum og museets avdeling i Lenvik bibliotek (Barnemuseet) er naturlige samarbeidspartnere i dette arbeidet.

Kirkebyggene med tilhørende omgivelser er svært viktige kulturminner og konsertarenaer i kommunen. Det er viktig at Dyrøy kommune og kirken har et godt samspill, og en felles forståelse for viktigheten av kirkebyggene og kirkegårdene som kulturminner.

Vi bør jobbe for å få til en plan for bevaring av kulturlandskapet inn i kommunens arealplan.

I kapitlet «Barn og unge» foreslås at en større andel DKS-prosjekter skal baseres på lokale kulturutøvere og lokal kunnskap, finansiert av kommunale midler.

STRATEGI – KULTURVERN OG MUSEER

VI VIL

Gjøre Kastnes bygdetun til kommunens viktigste arena for formidling av kulturarv

SLIK GJØR VI DET

- Samling av håndverksmiljøer på Kastnes bygdetun, herunder flytte skomakerverksted til Bygdetunet.
- Levende historieformidling på Kastnesdagen, ved skolebesøk og ellers i samarbeid med andre relevante aktører.
- Utvikle uteområdene med sitteområder og amfi for konsertopplevelser/framføring.
- Stimulere til kulturkunnskap og vandring i kulturlandskapet med gravtufter; natursti og kultursti.
- La publikum oppleve gode møter med levende dyr fra gårder.
- Legge til rette for flere typer arrangementer på bygdetunet og i miljøet rundt (ungdomshus, bedehus).
- Markedsføre tilbudene på Kastnes mot turister og lokalbefolkning i sommersesongen, mer planlagt åpningstid enn i dag.
- Tettere samarbeid med Midt-Troms museum, jf. museets egen strategiplan 2012-2016.

VI VIL

Stimulere til økt bruk av Heimly arbeiderbruk

SLIK GJØR VI DET

- Samarbeide med MTM og venneforeningen om formidling av stedets og samlingens historie.
- Gjøre besøk på Heimly obligatorisk for skoleklasser som skal lære om tidsperioden, kommunen som skoleeier skal være mer aktiv.
- Heimly som en fast del av DKS-tilbudet (Den Kulturelle Skolesekken).
- Markedsføre Heimly mot turister og lokalbefolkning.
- Utstillinger i Nordavindshagen med gjenstander fra Heimly.
- Mål om inntektsbringende virksomhet på Heimly.
- Årlig Heimlydag.

VI VIL

Satse på kulturarv og kulturminnevern

SLIK GJØR VI DET

- Utarbeide kulturminneplan i løpet av planperioden.
- Opprusting og vedlikehold av Fotefar-stien på Dyrøya
- Legge til rette for lokal kunnskapsformidling.
- Tilby kurs/opplæring i gamle håndverksteknikker, herunder videodokumentasjon.
- Formidle kunnskap om gamle mattradisjoner.

- Hagenes fort skal utvikles til et attraktivt og vedlikeholdt turområde hvor fortets historie formidles på en god og tilgjengelig måte.
- Krigsminner Finnlandsnes og Hagenes som en del av DKS.
- Plan for å publisere de mange bildene vi nå har fått i digitalt fotoarkiv.
- Kommunestua på Holm brukes som en del av bygningsmiljøet på Holm.
- Vinje skole bevares på stedet og de årlige klassebesøkene opprettholdes.
- Stedsnavn-samling etableres.
- Muntlig tradisjon tas vare på gjennom intervjuarbeid.
- Samarbeid med historielaget, turlaget og Midt-Troms museum om kulturminnevandringer.
- Opprette bibliografi over historiske dokumenter inkl. bildene (i biblioteket).
- Utvikling av suvenirer (eksempelvis kopi av bronsespenne fra Vinje).
- Låne tilbake gamle historiske gjenstander funnet i Dyrøy (fra Tromsø museum) og lage utstillinger lokalt.
- Permanent utstilling med Knut Lunde som tema, bidra til at flere får kjennskap til hans virke.

VI VIL

Stimulere interessen for kulturarv blant barn og unge

SLIK GJØR VI DET

- Ha gode lokale prosjekter innen Den kulturelle skolesekken. Bruke DKS som et redskap for en mer levende bruk av kulturarven.
- Måltrettet samarbeid med frivillige lag, foreninger og menigheter.
- Samarbeide med skoler/barnehager om aktiviteter og få det inn i årsplaner.
- Initiere lokal stedsnavnforskning og interesse for stedsnavn

3 Kunst

IDAG

Dyrøy huser flere kunstnere, både amatører og profesjonelle. Noen av de som arbeider med kunst har egne private atelier/verksteder. Gode utstillingslokaler for skiftende utstillinger er derimot en mangelvare. Få lever av sin kunstproduksjon i Dyrøy. Norsk kulturindeks rangerer kommunene i ulike kulturkategorier. I kategorien «kunstnere» havner Dyrøy langt ned på listen. Karakteren gis blant annet på bakgrunn av hvor mange kunstnere som er registrert i en kunstnerorganisasjon. Kostratall viser at vi bruker 0 kroner på kunstformidling.

I Nordavindshagen har Dyrøy et bygg som er en kunstinstallasjon i seg selv. Med sin arkitektur som har bakgrunn i fjølbåt-metaforen i Arvid Hanssens dikt «Fjølbåtkaptein», imiterer bygget ikke bare en fysisk gjenstand, men også en lyrisk form. Arvid Hanssen-huset er et signalbygg som forener både kultur og samfunnsmessig funksjon gjennom arrangement og seminarer.

Nordavindshagen arrangerer sporadisk utstillinger, og bidrar på den måten til å formidle kunst til publikum. Ofte er dette kunstnere med en lokal eller regional tilknytning. Huset er ikke å regne som et galleri og har store mangler hvis bygget skal brukes til dette formål. Vi har en fast kunstutstilling i Nordavindshagen, knyttet til Arvid Hanssens forfatterskap, men deler av utstillingen består av lånte verker. Avtalen på disse bildene er utløpt, og verkene må returneres eller kjøpes hvis utstillingen skal stå videre.

Det arrangeres årlig UKM der visuell kunst er ett av kunstuttrykkene som brukes. Dyrøy kulturskole har i dag tilbud om opplæring i visuell kunst for barn og unge, men ved få søkere faller tilbudet ut. Det skaper lite forutsigbarhet for de som har inntektene sine herfra. Visuell kunst har også vært brukt i musikkbarnehagen/kulturhagen (for 6-åringer).

Institusjonene (skole/omsorgssenter) har ikke midler til innkjøp av kunst, samtidig har vi en nyoppusset skole med tomme korridorer og hvite vegger som skriker etter utsmykning. Framvisning av kunst i det offentlige rom (skulpturer e.l.) er ikke arbeidet inn som en del av sentrumsplanen, slik den foreligger nå.

Kunstnere er generelt lite synlige og deres kompetanse lite anerkjent i vår kommune. Samtidig er kunst og kultur næringer som absolutt burde ha like gode vilkår som andre næringer, og som ikke burde ha noen bakdel av å utøve sitt virke i distriktet – tvert imot – her kunne de vært gitt plass og gitt en rolle som samfunnsaktør.

I FRAMTIDA

Det er et mål å etablere bedre fasiliteter for kunstutstillinger i kommunen. Nordavindshagen bør tilpasse lokalene slik at det blir enklere å arrangere utstillinger. Dette forutsetter et godt samarbeid med kunstfaglig kompetanse, og det arbeides aktivt opp mot prosjektet «Rom for kultur» i regi av Troms fylkeskommune for å hente støtte og faglige råd. Ved å bruke Nordavindshagen som arena for kunstopplevelser lager man en kreativ plattform ikke bare i møtet kunstner-publikum, men også kunstner-kunstner. Samtidig er dette kompetanseskapende på mange felt, både når det gjelder den arrangementskompetanse som kulturmiljøet rundt etter hvert opparbeider seg, og den kunstneriske, kulturelle og kreative kompetanse som uavhengig kommer i slike møter. Dette er med på å skape attraktive arenaer

og attraktive miljøer, for fastboende, for de som kanskje ønsker seg et bosted i Dyrøy – og for turister. Kommunen ønsker samtidig å legge til rette for at private aktører kan etablere et galleri i Dyrøy. Det er et mål at publikum skal få oppleve utstillinger av anerkjente kunstnere på nasjonalt nivå. Et galleri kan bidra til å øke attraktiviteten for kunstnere og publikum.

Nordavindshagen har ikke bare utviklingsmuligheter når det gjelder utstilling, men disponerer allerede over egnede lokaler for kunstverksted innenfor diverse former. I storsalen er det mulig å arrangere slike workshops, både i regi av skolen eller gjennom Den kulturelle skolesekken. I tillegg har Dyrøy kommune flere profesjonelle kunstnere på nasjonalt nivå som kan bidra med kurs og undervisning.

Flere skal kunne leve av sin kunst i Dyrøy. Å være utøvende kunstner i distriktet er ekstra utfordrende. Man er lite synlig og kan mangle både visningsarenaer, nettverk og kolleger, naturlige møteplasser og ikke minst anerkjennelse av sitt fagfelt. Det er imidlertid uhyre få kunstnere på landsbasis i dag som lever ene og alene av kunsten sin. Det vanlige er at deres kunstneriske virke er en biinntekt mens de i tillegg livnærer seg som lærere, kursholdere og så videre. For en billedkunstner er den kunstneriske delen av inntekten summen av de enkeltproduksjoner som selges, og her har salgsutstillingene i Nordavindshagen bidratt allerede i mange år.

Kulturnæringer utvikles best i et aktivt samspill med andre næringer (reiseliv/servicebedrifter m.fl.), flere aktører må derfor jobbe sammen for å lykkes med et slikt mål. Her kan kommunens næringsavdeling bidra med koblinger og aktivt informasjonsarbeid. Kulturnæring må være en synlig del av kommunens næringsplan, med egne tiltak og strategier. Det må jobbes aktivt med å forandre holdningen til kunst og kunstnere. Kommunen kan legge til rette for det og skape arenaer der næringsutvikling og nettverksbygging kan skje. Kommunen kan bidra med å anerkjenne kunstfaglig kompetanse på linje med andre fag, og bruke fagkompetansen i sitt arbeid med forebygging og helsefremmende tiltak til både eldre, ungdom og andre grupper. Kunst og kreativitet er velgjørende, skaper trivsel og selvtillit. For flere som sliter i teoretiske fag, er kreativt arbeid en god mestringsarena.

Det er et mål at barn i kommunen skal få muligheten til å oppleve profesjonelle kunstnere i arbeid. Den kulturelle skolesekken (DKS) og kulturskolen vil være viktig i denne sammenheng. Man bør søke samarbeid med lokale utøvere og gi konkrete invitasjoner til å sette sammen forestillinger eller verksteder som kan ligge under DKS-paraplyen. Den kulturelle spaserstokken bør også ha flere innslag av lokalt produserte forestillinger og tiltak.

I framtida bør det offentlige rom i Dyrøy utnyttes bedre til kunstopplevelser. Hensikten er å sette fokus på kommunens ansvar for kunstopplevelser til alle, uavhengig av alder, sosioøkonomisk status osv. Ei økt satsing på kunstnerisk utsmykning av Elvetun skole er et godt eksempel på kunst i offentlige bygg. Det er et mål å få til kunstprosjekter i samarbeid mellom kunstnere og lærere/elever. Økt satsing på kunst i det offentlige rom bør løftes frem som en satsing i planverk og innarbeides i sentrumsplanen. Ved å bruke kunstneres evne til «annerledestenking» og anerkjenne deres estetiske spisskompetanse, har man mulighet til å skape et offentlig miljø med lokalt særpreg. Man gir også kunstnere inntektsmuligheter i kommunen. Det er opprettet statlige støtteordninger for kunst i offentlige rom (KORO) som kan være med på å finansiere slike tiltak. En estetisk vakker og kreativt preget kommune er en attraktiv kommune, ikke bare for kunstnere.

STRATEGI – KUNST

VI VIL

Øke satsingen på kunst i det offentlige rom

SLIK GJØR VI DET

- Forbedre utstillingsfasilitetene i Nordavindshagen.
- Legge til rette for at private aktører kan etablere et galleri i kommunen.
- Ta i bruk det offentlige rom til formidling av kunst.
- Etablere et kunstfond i samarbeid med private til innkjøp av kunst til institusjonene (skole, barnehage, omsorgssenter).
- Løfte det kunstneriske perspektivet i planarbeid.

VI VIL

Øke antall kunstutstillinger per år i Nordavindshagen

SLIK GJØR VI DET

- Samarbeide med kunstnere, kulturskolen og Den kulturelle skolesekken.
- Koble oss tettere med andre arrangement som Dyrøyseminaret, Fårikålfestivalen osv. Invitere kunstnere til å åpne seminaret/festivalen med vernissage av kunstutstilling/video - eller lydkunst. Kunstneren får utstillingsvederlag/honorar på lik linje med andre inviterte gjester.

VI VIL

Legge til rette for etablering av kunstmiljøer

SLIK GJØR VI DET

- Utnytte offentlige lokaler (inne/ute) til kunstprosjekter
- Etablere verksteder for ulike kunstformer i samarbeid med kulturskolen
- La kunstnere bruke offentlige lokaler til å arrangere kurs

VI VIL

Bidra til at flere kan leve av sin kunst (etablering av kulturnæring)

SLIK GJØR VI DET

- Lage samarbeidsarenaer for små bedrifter/enkeltmannsforetak i regi av kommunens næringsapparat
- Koble kompetanse innenfor reiseliv/kulturnæring
- Informere om støtteordninger for etablering, nyskaping og gjennomføring av kunstfaglige prosjekter
- Leie inn kunstfaglig kompetanse i planarbeid/prosjekter
- Kjøpe kunst fra lokale kunstnere som gaver ved overrekkelser e.l.

- Stipend- eller fondsordning for lokale kunstnere. Evaluering etter 2-4 år.

VI VIL

Øke bevisstheten rundt kunst og helse

SLIK GJØR VI DET

- Kunstprosjekter i eldreomsorg
- Bruke kunst som tilnærming i forebyggende arbeid og behandling av rus/psykiatri

4 Musikk og scenekunst

I DAG

Musikklivet i Dyrøy er variert både på arrangør- og utøversiden. Det finnes flere arenaer for musikk og scenekunst. Kultursalen på Elvetun skole og Nordavindshagen er per i dag de viktigste arenaene for fremvisning av scenekunst, og brukes aktivt både av egen kulturskole, Dyrøy korforening og andre utøvere, samt til konserter og forestillinger i regi av Kultur i Troms m.fl. Det foregår også fremvisninger på kommunens ungdomshus og i kirkene. Det varierer hva slags utstyr de har tilgjengelig for lyd/lys.

I tillegg arrangeres det festivaler og konserter i regi av private og frivillige aktører, fra en hage og ei fjæra på Dyrøya til industrikaia på Espenes. Under Midtsommerfestivalen/Torgdagen (ved St. Hans) har vi rigget scene både utenfor Utleiebygget og utenfor Nordavindshagen for lokal Talentiade eller konsert.

Det kreves oppdateringer på teknikk og kompetanse for å være konkurransedyktige som arrangører. Dyrøy har ingen scener som kan ta imot større forestillinger, heller ingen fast scene for et stående publikum. For å komme i vurdering som turnésted og ta imot omreisende forestillinger, må vi oppfylle visse krav.

Elvetun skole er kommunens tusenårssted. Skolen med idrettshallen er et flerbrukshus og benyttes også av kommunens innbyggere og regionalt. Kultursalen er arena for blant annet UKM og Den kulturelle skolesekken. Det er stor slitasje på møblene i mellombygget på Elvetun skole. Mellombygget er tusenårsstedets foajé. Det er nødvendig at interiøret er funksjonelt og framstår anvendelig og innbydende både for egne elever på dagtid, for lag/foreninger på ettermiddagstid, for større folkemengder på f.eks. 17. mai og for konsertpublikum som bruker arealet som minglerom.

I FRAMTIDA

Kunst som identitetsskapende og samlende faktor kan knapt undervurderes. Et fellestrekk i små kommuner er ofte at folk har et eiendomsforhold til bygdas kulturbygg, og at befolkningen støtter opp om de konserter og forestillinger, vernissager og utstillinger som arrangeres. Dette vises veldig tydelig i den oppslutningen som Nordavindshagen har i flere av sine kulturarrangement. En konsert som i andre kulturhus regnes som «smal» og som på tettsteder med 4000-5000 innbyggere samler 20-30 tilhørere, kan i Dyrøy med sine 1200 innbyggere samle over 100 i salen.

Et godt eksempel her er de konsertene som Brøstadbotn Barokk Band har hatt de to siste årene. Den første av disse to konsertene ble dessuten «kringkastet» – filmet og streamet direkte på nett av Salangen-Nyheter. Nordavindshagen har dermed ikke bare fungert som konsertarena for de tilhørerne som faktisk var til stede, men for hvem som helst med tilgang til PC og nett. Potensialet og utviklingsmulighetene er bokstavelig talt uendelige. Det samme er også den reklameverdi dette betyr for Nordavindshagen og for Dyrøy. Vi bør fortsette å være et godt vertskap for konserter, både for å bygge arrangørkompetanse og for å bidra til kulturpendling *inn* til oss.

Det er ønskelig å binde sammen det fine uteområdet bak Nordavindshagen med Biblioteket via glassdør (i retning kommunehuset). Å kunne tilby brukerne av huset et utvidet areal ved

besøk, ved konserter og andre kulturopplevelser, gir en ekstra dimensjon. Arvid Hanssens forfatterskap er fullt av referanser til naturen. Målet er å etablere en *fysisk* Nordavindshage utenfor Arvid Hanssen-huset, der en platt med takoverbygg e.l. også kan være arena for utendørs konserter. Planene er omtalt i Kulturplanens siste kapittel.

Dyrøy mangler innendørs scene som er stor nok til å ta i mot for eksempel Hålogaland Teater. Om mulig bør vi bidra til at flere får oppleve teater og andre større produksjoner på de store scenene som er i regionen. Dette kan gjøres ved å sette opp felles transport e.l. Det er et ønske for fremtiden at Dyrøy etablerer et levende teatermiljø, spesielt innen barneteater.

I fremtiden bør det etableres gode arenaer for samspill innen musikk, teater og dans. Dette kan gjøres i samarbeid med kulturskolen, kor, ungdomsklubben, skolen og andre frivillige aktører. Det er et ønske om å løfte lokale produksjoner til et best mulig nivå ved å støtte disse økonomisk, teknisk og gjennom tilskuddsordninger. Kommunen bør ha lyd/lysstyr som kan transporteres og lånes/leies ut.

STRATEGI – MUSIKK OG SCENEKUNST

VI VIL

Øke interessen for og tilgjengeligheten til musikkopplevelser

SLIK GJØR VI DET

- Støtte musikklivet i frivillige lag, foreninger og menigheter gjennom kompetanse, tilskudd og fasiliteter.
- Videreføre samarbeidet med eldrerådet/Den kulturelle spaserstokken om arrangement for eldre.
- Tilby arrangement på dagtid for å favne nye publikumsgrupper.
- Samarbeide med andre kommuner i regionen om konsertvirksomhet og kompetanseheving for lokale utøvere.
- Etablere en friluftscene i sentrum.

VI VIL

Ha et større og bredere miljø for teater, musikk og dans

SLIK GJØR VI DET

- Samarbeide aktivt med frivillige aktører.
- Styrke lokalt produksjonsmiljø ved å benytte/kjøre lokale produksjoner.
- Opprettholde det gode samarbeidet med Elvetun skole.
- Få i gang teatervirksomhet.
- Etablere eget kostyme-/rekvisittlager på Elvetun.

VI VIL

At kultursalen på Elvetun skole og Nordavindshagen skal være ledende i regionen på service og teknisk kvalitet

SLIK GJØR VI DET

- Ha en kontinuerlig satsning på teknisk kompetanse og utstyr i kultursalen og Nordavindshagen.
- Tilby kurs til utøvere og ledere innenfor musikk og scenisk virksomhet.
- Oppgradere møbler i mellombygget på Elvetun skole.
- Være det gode vertskap ved å yte ekte og profesjonell kundeservice.

5 Bibliotek

IDAG

Folkebibliotek er en lovpålagt oppgave forankret gjennom *Lov om Folkebibliotek*. Dyrøy folkebibliotek er godt plassert i Nordavindshagen og har betjent åpningstid 14 timer i uka, fordelt på tre dager. Utenom dette står biblioteket åpent såfremt det er annen bemanning på huset.

Biblioteklokalet og rommene utenfor benyttes gjensidig ved spesielle arrangement. Bibliotekets spillkvelder er f.eks. ute i foajeen, mens biblioteket benyttes som mingleareal ved konserter eller Dyrøyseminaret. Et absolutt skille mellom Nordavindshagen og biblioteket er hverken ønskelig eller mulig. I samme lokaler som biblioteket finnes også Arvid Hanssen dokumentasjonssenter og utstillinger fra hans omfattende produksjon.

Biblioteket ivaretar funksjonen som offentlig tilgjengelig bibliotek med fokus på utlån og veiledning, men gir også rom for studier ved studierom og tilgang på gratis internett, samt de to publikumsmaskiner med adgang til for eksempel «atekst». Barnekrok gir gode muligheter for at foreldre, så vel bibliotekets lånere som Nordavindshagens øvrige brukere, kan aktivisere barna under besøket. For litt større barn finnes TV og X-box. I skranken finnes en del brettspill, og mindre grupper kan fint tilbringe tid på bibliotekets sosiale områder.

De betjente åpningstidene er lagt slik at alle brukergrupper, uansett jobbsituasjon bør ha mulighet for å komme på biblioteket en gang i uka. Utenfor den betjente tiden er biblioteket ofte tilgjengelig i Nordavindshagens åpningstid, men kan selvsagt ikke være aktivt imøtekommende. Den betjente åpningstiden dekker så vidt dette behovet og må betraktes som akkurat forsvarlig. Uten for den betjente åpningstiden finnes nødløsning for utlån som fører til tungvint registreringsarbeid i etterkant og naturligvis feil og misforståelser.

Biblioteksjef og avløsere bruker av den overskytende arbeidstiden til å holde seg oppdatert på faglig utvikling og teknologiske forandringer, først og fremst gjennom tilbudene i regi av biblioteksamarbeidet i Midt-Troms. Imidlertid er andre relevante tilbud tilgjengelige i hele det skandinaviske området. Med hensyn til faglig dyktighet er det naturligvis ikke mulig for en bibliotekar å være ekspert på alle områder, men et visst overblikk er nødvendig.

Bibliotekets materialesamling er god, om enn av litt ujevn kvalitet, visse områder i fagdelen er svært utdaterte. Å vedlikeholde samlingen er krevende både økonomisk som tidsmessig, kassering må skje på et informert og saklig grunnlag. Når man samtidig tar i betraktning tidsforbruket til administrative oppgaver, særlig i forbindelse med overveielser om hvordan også biblioteklokalets fysiske fremtoning og innredning kan være i forkant av utviklingen generelt, er det begrenset hva som kan avses av tid og ressurser til ytterligere tiltak.

Av slike kan nevnes og framheves forfatterturneer, utstillinger, spilltreff, debattkvelder og aktive kampanjer for spissede tilbud i forbindelse med tiltak på regionalt og nasjonalt nivå. Ellers fungerer biblioteket også som en kanal for distribusjon av informasjon om kulturelle tilbud. Overordnet kan sies at biblioteket langt på vei oppfyller oppgavene sine, men at potensialet for forbedring er uendelige.

I FRAMTIDA

Folkebiblioteket skal tilpasse seg de store endringene som bibliotekene i dag står overfor, som f.eks. utlån av E-bøker. Bibliotekenes samfunnsoppdrag er spisset gjennom den nye bibliotekloven (Lov om folkebibliotek), der står det at *Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt* (kap 1, paragraf 1). Tiden er derfor moden for å sette nye mål for driften.

Biblioteket skal utvikles som offentlig møteplass og debattarena. Utlånsautomat og egen inngang i bakgården skal tas i bruk for de som skal ha «nøkkel til biblioteket». Det vil si tilgang til biblioteket via lånekortet, når biblioteket ikke er betjent. Dette er slutføring av et prosjekt med offentlig støtte fra nasjonalbiblioteket. Formidlingen av bibliotekets tjenester krever stadig oppdatering og nye kunnskaper hos bibliotekets ansatte. Det blir derfor viktig å satse på kurs og kompetanseheving.

En vesentlig opprustning av bibliotekets innsats vil være avhengig av at flere arbeidstimer stilles til rådighet. Ikke nødvendigvis økning av biblioteksjefens stillingsprosent, men en fastere og mer regelmessig tilgang på personer med ulike spisskompetanse, kanskje mest relevant «barn» og «IT».

Ellers er det stort potensiale i å klargjøre for andre (også kommunale) aktører at biblioteklokalet og de tilknyttede ressursene gir ulike muligheter for aktivitet og læring. Pleie av samlingen er et område der man aldri blir ferdig, og det må nevnes som tiltak for at man husker at samlingen alltid trenger oppdatering og justeringer, fysisk som innholdsmessig.

Der bør også holdes fokus på bibliotekets rolle som støttespiller når det gjelder den stedsuavhengige læring, som i seg selv er så viktig for en lærende kommune. Det bør bemerkes at det aldri kan bli intensjonen å ha en fagboksamling som tilfredsstiller disse studentenes behov, men at dette skjer ved fjernlån. Det er krevende tidsmessig og økonomisk.

Der kan også vise seg mulighet for at biblioteket kan inneha en rolle i et annet samfunnsmessig perspektiv, som arena for praksis eller arbeidstrening. Det må fremheves at dette i det minste i en innledende periode vil kreve tid, idet hensikten må være å gi en egentlig innsikt i bibliotekaryrket.

Fysisk må der dels brukes tid på omorganiseringer i takt med at samlingen endrer seg, og både tid og penger på ny innredning og vedlikehold. I det hele må det understrekes at så vel forandringer i ytre forhold, teknologi og medier, som indre, kultur og viten, gjør at det alltid er et tiltak i seg selv bare å opprettholde det nivået man alt er på. Dette gjelder ikke minst det faglige nivået. Det kollegiale samarbeidet mellom biblioteksjefene i Midt-Troms skal pleies videre gjennom deltakelse i nettverket. En ordning der man kan hospitere hos hverandre er utprøvd i opplæringsfasen for ny biblioteksjef og kan videreutvikles i faser der ny kunnskap og kompetanse skal innhentes.

STRATEGI – BIBLIOTEK

VI VIL

Oppruste tilbudet generelt

SLIK GJØR VI DET

- Skaffe rom for å engasjere spisskompetanse ved behov
- Legge til rette for kompetanseheving av ansatte

VI VIL

Ha tid til å møte alle besøkende med kompetanse, ro, hjertelighet og åpenhet

SLIK GJØR VI DET

- Unngå at den betjente åpningstiden beslaglegges av administrative oppgaver
- Prøve å ha «spesialister» tilgjengelige i situasjoner med «spissbelastning».

VI VIL

Opprettholde et godt nivå faglig og fysisk

SLIK GJØR VI DET

- Gjennom kontinuerlig pleie av samlingen
- Gjennom deltagelse på kurs, seminar og ulike fagforum som biblioteksamarbeidet i Midt-Troms.

VI VIL

Øke mulighetene for selvbetjening og dermed tilgjengeligheten av bibliotekets ressurser

SLIK GJØR VI DET

- Få selvutlånet til å fungere
- Legge fysisk til rette for mer selvbetjening

VI VIL

Være et inkluderende møtested for kunnskap og opplevelse

SLIK GJØR VI DET

- Avholde egne arrangement som spillkveld, foredrag og temakvelder
- Formidle at biblioteket/Nordavindshagen er tilgjengelig for så vel uformell, student og debatt i privat regi.
- I videst mulig omfang utvide tilbudet av «passive» tjenester i den økte tiden biblioteket er offentlig tilgjengelig.

- Gjøre biblioteket fysisk spennende ved oppretthold av dynamiske «utstillinger» og ny innredning, som for eksempel «fantasykrok».
- Styrke kontakten til ulike frivillige organisasjoner i Dyrøy.

VI VIL

Bli arena for all kulturformidling i Dyrøy kommune

SLIK GJØR VI DET

- Få ansvar for å være turistkontor.
- Få ansvar for kulturformidling i bred forstand fra Dyrøy på nett og i sosiale medier.
- Være tilflyttingskoordinator og representant for det gode vertskap.
- Bidra i daglig drift av Nordavindshagen.
- Alt dette krever tilføring av ressurser.

6 Kulturskolen

I DAG

Kommunale kulturskoler er av uvurderlig betydning for kulturaktivitetene og kulturarbeidet i hele landet. De er blant de viktigste lokale ytringskulturarenaer og et av kulturpolitikkenes viktigste verktøy i arbeidet med å styrke kulturens egenverdi og samfunnsvirkninger – rettferdighet, mangfold, demokrati og ytringsfrihet. De er institusjoner for rekruttering av utøvere og publikummere til kunst- og kulturfagene og en viktig arbeidsplass for profesjonelle kunstnere.

I Dyrøy er kulturskolen et kommunalt opplæringstilbud der i hovedsak barn og unge får undervisning i musikk og andre kulturuttrykk. Kulturskolen er et viktig bidrag i Dyrøy sitt varierte kulturtilbud. Etter nasjonale målsettinger i Stortingsmelding nr. 40, er 30 % av elevmassen i kommunen satt som et ønsket elevgrunnlag. I Dyrøy benytter ca 29 % av elevmassen kulturskolen. Dyrøy kulturskole har i dag 36 elever i grunnskolealder og 16 elever under grunnskolealder som ukentlig får undervisning i musikk, band og matfag (Kul Mat). Undervisningen gis individuelt eller i grupper. Som en del av undervisningen organiseres konserter hvor matfaget er representert med smaksprøver. Undervisningen foregår i lokaler på Elvetun skole. Kulturskolen samarbeider med barne- og ungdomsskolen med felles bruk av undervisningslokaler. Lærere i kulturskolen underviser også i musikkfaget på skolen.

Kulturskolen samarbeider med kor, korps, kokkeskolen og UKM. Kommunekontaktfunksjonen for Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken administreres av kulturskolen. Kulturskolen har som mål å gi alle som ønsker det en kvalitativ god opplæring ut fra sitt ståsted. Alle skal gis mulighet til å utvikle sine kunstneriske og skapende evner, føle mestring og glede.

I FRAMTIDA

Det er viktig at kulturskolen skal være en skole i utvikling og være i balanse i forhold til tradisjon og nye trender. Kulturskolen utvikler seg ved gjensidig læring og inspirasjon med sine samarbeidspartnere både lokalt og regionalt. Kulturskolens lærere har faglige ressurser som kan benyttes av flere. Kulturskolen ønsker å være synlig på skolen og i barnehagen for å rekruttere og skape interesse og glede. Kulturskolen skal være synlig i lokalsamfunnet. Dyrøy kommune må ha en kulturskole som tilpasser seg utvikling og forskning innen fagfeltene, og arbeider for å gjøre sine undervisningstilbud interessante for enda flere av kommunens innbyggere. Dyrøy kommune er medlem i Norsk kulturskoleråd, en viktig kulturpolitisk aktør, som blant annet arbeider med å utvikle en nasjonal rammeplan for kulturskolene.

STRATEGI – KULTURSKOLEN

VI VIL

Gi alle barn og unge som ønsker det et variert, faglig undervisningstilbud

SLIK GJØR VI DET

- Fornye og kvalitetssikre undervisningstilbud i takt med tiden og nasjonale satsningsområder.

- Sørge for tilstrekkelige ressurser; utstyr, lokaliteter og dyktige lærerkrefter.
- Holde en rimelig kontingent og arbeide for å utvide økonomiske rammer.

VI VIL

Gi elevene et solid fundament og gode ferdigheter som grunnlag for kunstnerisk utfoldelse

SLIK GJØR VI DET

- Utarbeide og oppdatere fagplaner som synliggjør innholdet i undervisningen.
- Variere og tilpasse undervisningen til ulike aldersgrupper og nivåer.
- Tilstrekkelig og individuelt tilpasset undervisningstid.

VI VIL

Gi elever og ansatte gode arbeidsforhold, trivsel, utviklende fagmiljø og egnede lokaler

SLIK GJØR VI DET

- Oppgradere og videreutvikle lokalitetene til en god og inspirerende arbeidsplass.
- Arbeide for å etablere musikkbinge.
- Tilby tilpassede stillingsstørrelser og kunne tilby utøvende virksomhet som en del av stillingen. Større vektlegging av Visuell Kunst.

VI VIL

Gi et attraktivt undervisningstilbud til elevene gjennom hele oppveksten

SLIK GJØR VI DET

- Videreføre undervisningstilbud som har appell for ungdom.
- Legge til rette for samspill og fellesaktiviteter.
- Skape arenaer der unge med like interesser kan treffe hverandre.
- Tilby kunst-workshops med tanke på rekruttering av bidrag til UKM.

VI VIL

Være synlig i lokalmiljøet som et bindeledd mellom kulturell aktivitet i skole, frivillig og profesjonelt kulturliv

SLIK GJØR VI DET

- Videreutvikle kulturskolen som en ressurs i det lokale kulturlivet.
- Videreutvikle samarbeid med nabokommunene om kurs, aktiviteter og fellesarrangementer for elevene.
- Sørge for god informasjon om virksomheten.

7 Det frivillige Dyrøy

I DAG

De frivillige organisasjonene leverer et svært viktig bidrag til kulturlivet i Dyrøy. De ivaretar mange viktige funksjoner i vårt lokalsamfunn; merking og rydding av turløyper, registrering og guiding til kulturminner, kultur- og fritidsaktiviteter til alle aldersgrupper, arkivering og digitalisering av lokalhistorie. Som eksempel nevnes «Seniortreff» som er et populært kulturarrangement for eldre som arrangeres hvert halvår av Lions Club Dyrøy.

Uten disse ville Dyrøy vært en fattigere kommune. Mange av de store fritidsaktivitetene og besøksattraksjonene i kommunen drives frem av frivillige, eksempelvis idrettsarrangementer og festivaler. Sammen med de mange små frivillige organisasjonene gir de et rikt tilbud til kommunens innbyggere.

Som i samfunnet for øvrig, skjer det over tid endringer i den frivillige aktiviteten. Noen frivillige organisasjoner innen samme felt har slått seg sammen til ett lag og blitt styrket av det, vi ser mer sambruk av lokaler og anlegg. En ser også at det kommer nye frivillige organisasjoner til som driver andre aktiviteter enn de tradisjonelle. Foreningene spenner fra barneforeninger til idrettsklubber, sang/musikk/dans og humanitære organisasjoner. Det drives også frivillig aktivitet blant enkeltpersoner.

Noen foreninger er både kulturaktører selv og økonomiske bidragsytere til andre. De har som en del av sitt formål å dele av sitt overskudd. Til sammen bidrar lag og foreninger i Dyrøy med mange tusentalls kroner til barn/unge i skolen og barnehagen, til utstyr og investeringer, til andre klubber eller konkrete arrangement, enten etter søknad eller på eget initiativ.

Vi gir her en oversikt over registrerte lag og foreninger, i tillegg nevnes andre aktive grupper kommunen har oversikt over. Kulturkontoret innehar en bra oversikt, selv om det ikke til en hver tid finnes god nok kontaklinformasjon.

Frivilligsentralen i Dyrøy har blitt et viktig tilskudd til det frivillige arbeidet i kommunen. Sentralen har selv noen aktivitetstilbud i samarbeid med frivillige organisasjoner, men er også en viktig aktør som koordinerer og tilrettelegger for frivillig arbeidsinnsats. Frivilligsentralen stiller også i noen grad lokaler gratis til disposisjon for lag og foreninger. I tillegg er sentralen bindeledd mellom kommunen og det frivillige (arrangement i kommunal regi).

I FRAMTIDA

Det frivillige kulturtilbudet må være åpent for alle. Deltakelse og opplevelse betyr mye for den enkeltes livskvalitet og for samfunnet som helhet. Et aktivt fritidstilbud er helt avgjørende for at nye innbyggere skal bli kjent og oppleve tilhørighet i lokalsamfunnet. Lag og foreningers status i samfunnet, og deres bidrag til inkludering, må løftes fram.

Å skape et godt oppvekstmiljø for barn og ungdom er et felles ansvar. Fritidstilbudet til barn og ungdom i Dyrøy er i stor grad knyttet til frivillig innsats. Dette gjelder spesielt idrettstilbudet i kommunen. Men også innenfor sang og musikk er det frivillige initiativ stort.

Det skal jobbes med å utvikle en nettbasert oversikt over alle lag og foreninger i Dyrøy. Dette er viktig, både for etablerte innbyggere og nye innflyttere som ønsker å orientere seg i de ulike tilbudene. Her må de frivillige organisasjoner spille på lag med kommunen og melde inn

sine kontaktdata via Brønnøysundregisteret. Det er viktig av mange årsaker, også når man skal søke midler. Generelt kan det søkes mer midler fra ulike støtteordninger til lag og foreninger i Dyrøy. Også frivillig aktivitet krever økonomiske resurser.

Det er et mål at det offentlige har et tett samarbeid med frivillig sektor. På mange områder trenger det offentlige bistand fra frivillig sektor for å kunne utøve sine tjenester – det bør prioriteres å gjøre et slikt samarbeid best mulig.

I tillegg må offentlige stimuleringsiltak tilpasses behovene til frivillig sektor. Kommunen må gi forutsigbare rammevilkår til sektoren, for eksempel i form av tilskudd, møtelokaler, nødvendige arealer med mer.

Dyrøy kommune har mange rom for kultur, forstått som bygg og anlegg for kultur, idrett, friluftsliv m.m. Disse ble registrert i et prosjekt initiert av Troms fylkeskommune og gir oss en god oversikt over hva slags fasiliteter vi har i kommunen. Hvem har et godt dansegulv, hvem har et bra kjøkken, hvor kan man øve med band? Vi håper flere vil leie og låne ut sine hus til nye grupper som har behov.

Dyrøy kommune og lag og foreninger kan i større grad søke offentlig støtte til anlegg, både bygging og renovering. Det finnes ordninger for kulturbygg, også grendehus. Mange hus har store vedlikeholdsbehov. Tilpasning av gamle kjøkken til dagens forskrifter, innfri krav til universell utforming, tekniske krav til scenerigger osv. er bare noen av tilpasningene som må gjøres mange steder, enten for å tilpasse byggene til dagens bruk, eller gjøre rom for nye brukergrupper.

STRATEGI – DET FRIVILLIGE DYRØY

VI VIL

Synliggjøre mangfoldet og tilbudet innen frivillig sektor for alle innbyggere

SLIK GJØR VI DET

- Et digitalt lag- og foreningsregister basert på lagenes opplysninger i Brønnøysundregisteret.
- Arrangere «frivillighetsmarked», bidra til bytte av tjenester.
- Bruke deltakelse i frivillig kulturaktivitet som middel til involvering og integrering av også nye innflyttere.
- Sette aktivt oppsøkende virksomhet mot nye og gamle innbyggere som krav for å motta «Aktivitetsstøtte» fra kommunen.
- Fortsette arbeidet med frivillige for å oppnå felles målsetninger i lokalsamfunnet.

VI VIL

Gi gode rammebetingelser for frivilligheten

SLIK GJØR VI DET

- Tilpasse stimulerings tiltak til lag og foreningers behov, ikke alle trenger økonomisk støtte.
- Samarbeide med Frivilligsentralen om tilgang til møte/aktivitetslokaler for lag og foreninger.
- Gjennom Frivilligsentralen ha et godt samspill og koordinere aktiviteter mellom de frivillige, og mellom frivillige og det offentlige.
- Øke potten for Aktivitetsstøtte, eventuelt etablere fond i samarbeid med private.
- Tilrettelegge fysiske områder for frivillig aktivitet.
- Utvikling av turstier i friluftsområder.

VI VIL

Øke og effektivisere samarbeidet mellom kommunen og frivillige lag og foreninger

SLIK GJØR VI DET

- Arrangere årlige møter med kommunen og frivillig sektor. For å kartlegge behov og mulige samarbeidstiltak.
- Påvirke lag til å skape en god organisasjonskultur med viktighet av å benytte de elektroniske verktøy som ligger på nett.
- Videreutvikle samarbeidet mellom frivilligsentralen, kulturkontoret og folkehelsekoordinator.
- Gi råd og veiledning til det frivillige kulturlivet.
- Koordinere tiltak og aktivitet mellom de forskjellige lag, bidra til informasjonsflyt.

Oversikt over registrerte lag/foreninger

Bjørkebakk og Omegn Grendelag
Bjørkebakk Skytterlag
Blanke Messingen
Brøstadbotn Barnegospel
Brøstadbotn Barnegospel
Brøstadbotn IL
Brøstadbotn Sanitetsforening
Brøstadbotn Skytterlag
Brøstadelva Grunneierlag
Dyrøy Bygdemuseum
Dyrøy Bridgeklubb
Dyrøy Båtforening
Dyrøy Eldreråd
Dyrøy Hagelag
Dyrøy Historielag
Dyrøy Idrettsråd
Dyrøy Jeger og Fisk
Dyrøy Kirkes Venner
Dyrøy Korforening
Dyrøy pensjonistforening
Dyrøy R.C.-klubb
Dyrøy Sang og Musikkråd
Dyrøy Seniordans
Dyrøy Turlag
Dyrøyoktetten
Espenes Ungdomslag
Handarbeidslaget
Kastnes Bygdetun
LHL Dyrøy
Lions Club Dyrøy
NMK Dyrøy
Trekløverhuset Grendelag
UL Forsøket
UL Heimen
UL Heimhug
Ungdomsrådet

Kartlagte arenaer gjennom prosjektet «Rom for kultur»

Navn på hus	Eiers navn	Etablert år (ombygd år)	Ca areal m2	Gnr/Bnr	Nåværende aktivitet
UL Heimhug	UL Heimhug	1913 (1964/2013)	200	Gnr 18/Bnr 09	Sosiale arr/trening/møter/disp. bedehus
Evertmoen skytterhus	Brøstadbotn skytterlag	1977 (1983)	70-80	Gnr 11/Bnr 08	Selskap/møter
Bølgen	Dyrøy Båtforening	1997	100/10 utebod	Gnr 1/Bnr 5 (festenr 1)	Møter, søndagskafé, arr, selskap.
Trekløverhuset	Trekløverhuset grendelag	1984 (1990)	156	Gnr 35/Bnr 23	Utleie, møter, fester, dans, kafé, Øya på langs
Framsteg (Dyrøyhamn)	Trekløverhuset grendelag	ca. 1925 (1970)	2-300	leietomt Gnr 26/Bnr 1	Utleie, møter, dansefester, revy Spinning, møter, garderobeanlegg, lager for idrettsutstyr
Klubbhuset (Idrettsparken)	Brøstadbotn idrettslag	1975	ca 100	Gnr 3/Bnr 45/1	Utleid til mange forskjellige arrangementer, undervisning
Kultursalen, Elvetun skole	Dyrøy kommune		200		Utleiekontorer, bibliotek, digitale møterom, konserter, seminar m.m.
Nordavindshagen	Dyrøy kommune	2006	800		Egne arr som loppemarked, elgfest, gubbrenn, barneskirenn. Er en god del utleid.
Folkeheimen	Bjørkebakk og Omegn Grendelag	1929 (1971/1994)	275		Utleie, selskap, arrangement, skirenn m.m.
Espenes ungdomshus	Espenes UIL		330		Utleie, selskap, handarbeidslag, messer m.m.
Stalheim	UL Forsøket/Handarb.laget		460		Møter, utleie, selskap, klubbhus
NMK-Dyrøy klubbhus	NMK Dyrøy	1997-2004	500		Utendørs scene, kultur/kunstarena
Berg på Dyrøya	Roy Frode og Lise Løvland				Idrettsarr., kulturarr.
Dyrøyhallen	Dyrøy kommune	94/95	1250	Gnr 3/Bnr 132	

Andre hus/arenaer: Andre hus og anlegg: Gamme (Sætervannet), Heimly arbeiderbruk (museum, Bjørkebakken), klatrejungel (Elvetun), Sandvolleyballbaner (Idrettsparken), Gapahuk (Fossmoplatået), Kulturminner/bunkers (Finnlandsnes), gammel skolestue (Vinje), gammelt kommunehus (Holm), Hagenes fort/kulturminner, Kastnes Bygdetun (museum).

7.1 Friluftsliv for bedre folkehelse

Frivillig innsats er sentral for utøvelse og tilrettelegging for friluftsliv. Slike tilrettelagte friluftsopplevelser blir stadig viktigere i helsearbeid, som forebygging, trivselstiltak, som bidrag i terapi, fysisk aktivitet i forbindelse med livsstilsendringer osv. Vi har de siste årene fått merket opp og skiltet flere turløyper i kommunen i henhold til nasjonal standard, med god hjelp fra Dyrøy Turlag. Dette arbeidet er støttet av Troms fylkeskommune. Det er ønskelig at all merking av turløyper i kommunen gjøres i samsvar med vedtatt standard og at skilt har samme utseende.

Vi har også tilbud om dans for eldre, trim for godt voksne, egne grupper av seniorer som går tur sammen samt sykling til ulike «destinasjoner» ved hjelp av ergometersykkel tilkoblet et nettbasert program (via nettbrett), for å nevne noe. Alt dette er eksempler på viktig forebyggende folkehelsearbeid. Turlagets arbeid er også viktig som tilrettelegging for ferie og fritidsturisme.

Folkehelsearbeidet blir organisert av Folkehelsekoordinator i kommunen i samarbeid med Midt-Troms friluftsråd, Dyrøy kommune ved frivilligsentralen samt frivillige lag som viktige utøvende parter. «Friluftslivets år 2015» er ett eksempel på arbeid som gjøres i samarbeid, og som resulterer i ulike markeringer gjennom året, friluftsskole i sommerferien m.m.

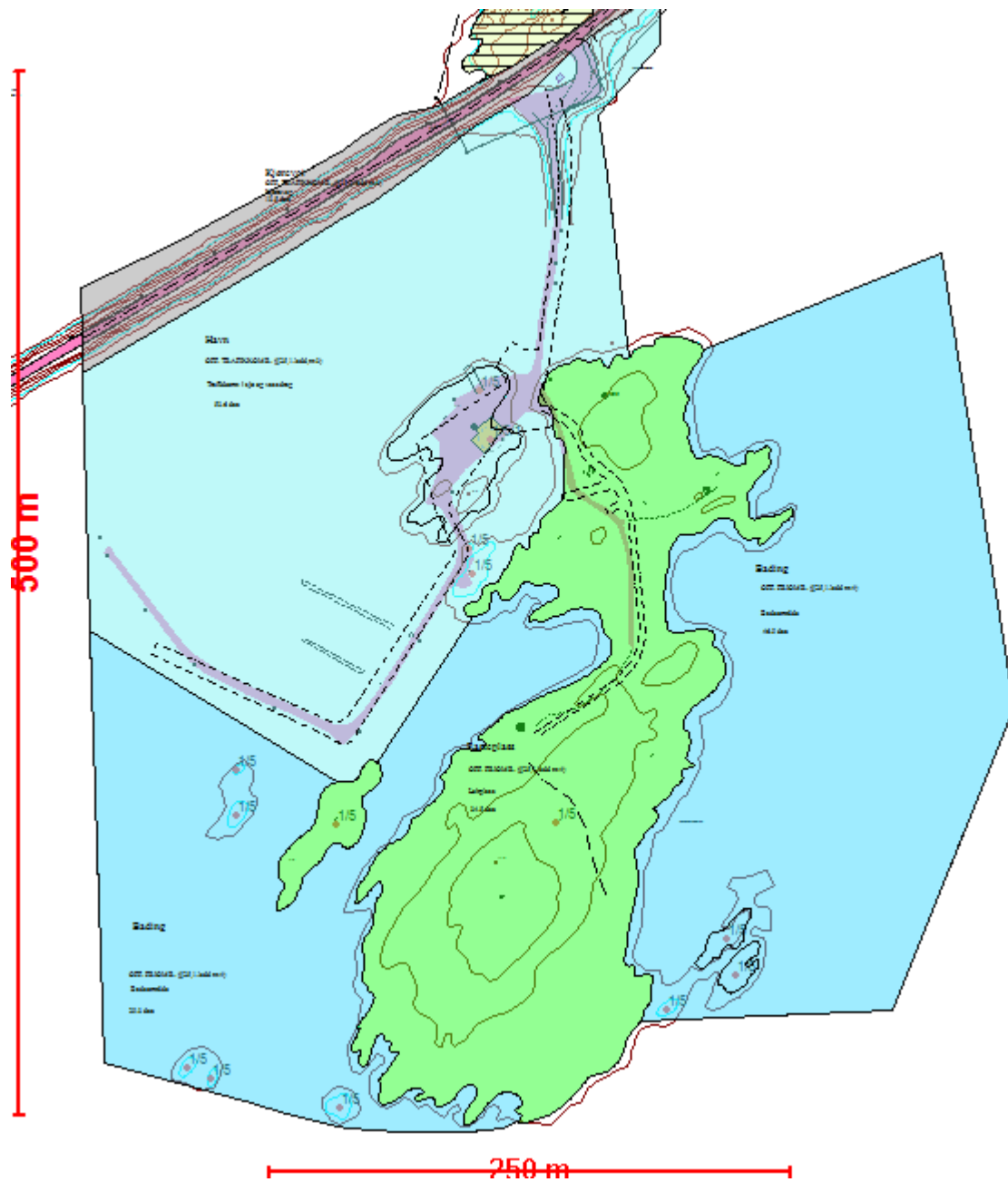
Det er foretatt en kartlegging av friluftsområder i Dyrøy. Her er områdene beskrevet, klassifisert og merket av på kart. Dette er nyttige verktøy i planlegging og prioritering av områder som skal tilrettelegges. Et utkast av kartleggingen ligger på www.tromsatlas.no, men det jobbes for å få oppdaterte data i Naturbasen, som er den nasjonale databasen for natur- og friluftsområder. Her skal nærmiljøområder og sjøområder også innarbeides. Friluftsområder inngår generelt i LNFR-områdene i kommunens arealdel.

Dyrøy har mange fine og mye brukte tur- og utfartsområder både sommer og vinterstid. På vinteren kan man også benytte seg av ca 6 km lysløyper. Gjennom aktiviteten til Dyrøy Turlag har mange fått muligheten til å bli kjent i områder der de normalt sett ikke ferdes. Også Dyrøy historielag og Dyrøy bygdemuseum bidrar med guiding i områder med kulturminner. Forhåpentligvis fører det til at mange legger ut på tur i nye områder, også uten guide. Oversikt over merkede turer finner du i dette kapitlet.

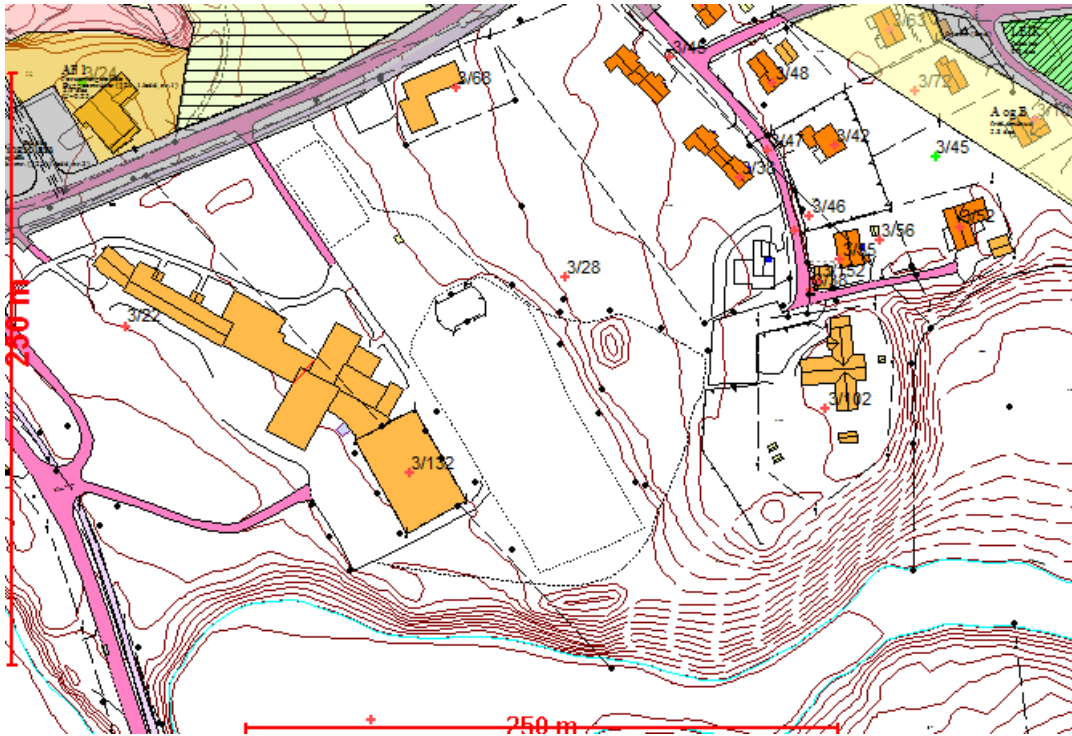
Dyrøy har ett statlig sikret friområde, Finnlandsholmen, som ligger nydelig til ved foten av Dyrøybrua, ca 6 km fra Brøstadbotn (se kart). Her har kommunen i samarbeid med Båttforeninga og Dyrøy Jeger og fisk tilrettelagt med turstier, gapahuk, bålplasser og informasjon/skilting. Området er et populært utfartsområde for lokalbefolkningen og for båtfolk som legger til på gjesteplassene i båthavna. Det er utarbeidet en forvaltningsplan for dette området gjennom Midt-Troms friluftsråd, planen gjelder for perioden 2012-2016.

Små turmål i sentrumsområdet og nærmiljøet rundt skolen og barnehagen, brukes flittig hele året. Alt fra den nye gapahuken på Fossmoen til sansehagen utenfor Omsorgssenteret. I tillegg kan alle innbyggere låne turutstyr som bålpanne, sekk, lavvo, kano m.m. fra Utstyrssentralen som drives av Frivillighetssentralen. Utstyrssentralen er lokalisert i Aktivitetshuset.

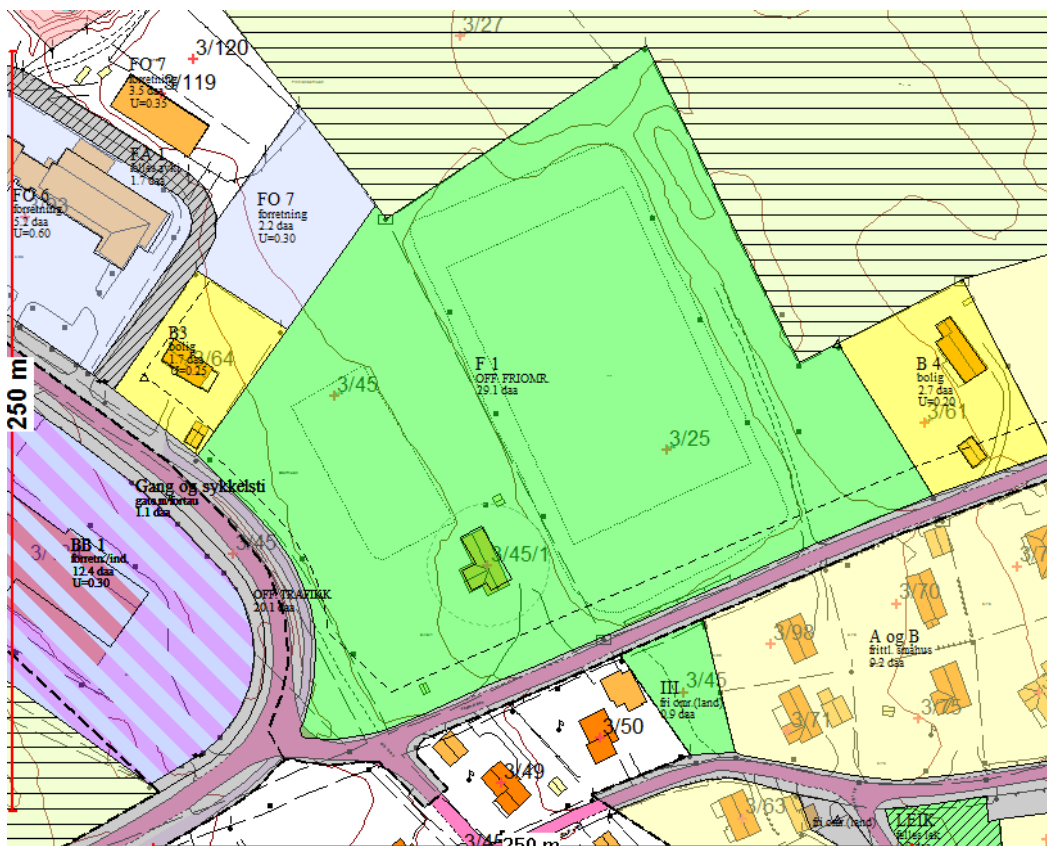
Ytterligere mål for friluftarbeidet er de samme som er beskrevet for frivilligheten (kap 7).

Finnlandsholmen er et statlig sikret friområde som er mye benyttet som utfartsområde.

Området rundt Elvetun skole og Dyrøy barnehage i sentrum av Brøstadbotn er fine leke- og rekreasjonsområder med grusbane, asfaltert bane (som kan være skøytebane om vinteren), sykkelløype, klatrejungel, sandkasser, små hytter, ulike lekestativ m.m.

Idrettsparken består av kunstgressbane, klubbhus og sandvolleyballbaner. Dette er et offentlig friområde i sentrum.

Utfartsområder og turløyper

Flere av disse områdene innehar kvaliteter som er viktig å framheve og ta vare på. Konkret er det da snakk om å koble sammen trim, opplevelser i naturen og kulturhistorie. Slike utfartsområder vil være interessante også for folk utenfor kommunen. På dette området er vi kommet et godt stykke på vei. Eksempel på disse områdene er Finnlandsholmen, Hagenes, området Vinje-Berg, Kastnes og Bjørkebakken med Rundfjellområdet og Stortindområdet.

Oversikt over ruter som er ferdig merket etter merkehåndboka pr.dd er:

Dyrøygommen

Kalvøyvatnet

Kvalnes

Sætervatnet

Holmevatnan

Vardtuva og Børingsvatnet

Hagenes

Berg

Turlaget har også fått grunneiertyllatelse til å merke: *Lille Rundfjellet, Børingen Nordtinden, Storelva* (skal gjøres vår 2015)

Plan for å merke, men ikke innhentet grunneiertyllatelse for merking:

Storviktinden

Femvatnan og Fløttarhalsen fra Finnefjell (utenom gårds plass)

På www.telltur.no er alle disse turene med (ikke Børingsvatnet) og der er også noen av turene beskrevet. TellTur er friluftsrådernes elektroniske system for turregistering (postkassetrim). Her kan man finne turmål og registrere resultatene sine.

Turer som nå får skilt for turmålet ved startpunkt er:

Børingen Nordtinden

Lille Rundfjellet

Holmevatnan

Kvalnes og Hållaksla

Børingsvatnet og Vardtuva

Dyrøygommen

Hagenes

Berg

Kalvøyvatnet

Storelva 2015

Fløttarhalsen 2015

Femvatnan 2015

Til dette har Turlaget fått støtte fra Gjensidigestiftelsen og Troms fylkeskommune.

Sætervatnet og Storviktinden foreløpig ikke, da vi ikke har funnet løsning på hvor plassere skiltene. Skytterlaget fraråder plassering ved skytterhuset pga. kollisjon med skyting.

7.2 Idrett og anlegg

Innledning

Idretten har alltid hatt en sentral plass i kommunen. Før 1960 var det flere idrettslag rundt om; Dyrøya IL, Børingen IL (Espenes) og Brøstadbotn IL konkurrerte mot hverandre i fotball og BIL var blant de første lagene i Troms som fikk seg gressbane. Banen var berømt og beryktet blant bortelagene fordi den var så stor. Det var egne skytterlag på Dyrøya, Kastnes, Bjørkebakken og Brøstadbotn, kun de to sistnevnte er fortsatt aktive. Utviklingen har sin naturlige årsak i enklere kommunikasjon innad i kommunen og befolkningsnedgang i ytterkantene. Det har også vært drevet med skøyter, skihopp og friidrett i kommunen, med enkeltpersoner og ildsjeler i spissen.

Volleyballsporten har også stått, og står fortsatt sterkt i kommunen. Den første organiserte volleyballaktiviteten startet etter byggingen av gymnastikksal ved Elvetun skole i 1971. BIL har vært representert på nasjonalt toppnivå i volleyball siden 1986 og frem til 2000 da lisensen ble gitt til BK Tromsø. Siden har klubben utviklet spillere på nasjonalt toppnivå helt frem til i dag. Flere av spillerne på Harstad VBK som spilte i eliteserien i volleyball for damer, spilte på Brøstadbotn sine aldersbestemte lag. I dag er flere spillere på BK Tromsø sitt herrelag i eliteserien fra Brøstadbotn. Klubben har også bygget idrettshall der egeninnsats i form av dugnad utgjorde flere millioner kroner. Dette viser med all tydelighet at der man har ildsjeler som vil noe, så er det mulig – uansett hvor i landet man bor. I dag hevder BIL seg spesielt i volleyball for jenter, der vi har lag som konkurrerer i aldersbestemte klasser og i 2. divisjon.

BIL tilbyr i dag volleyball, fotball, ski og allidrett (barnetrim 0-6 år) og er det største frivillige laget i Dyrøy kommune, med i underkant av 300 medlemmer. Rekrutteringen har vært stabil i mange år, noe som viser at BIL klarer å fange opp stadig nye unger og ungdom. I løpet av 2014 etablerte BIL på nytt et A-lag for herrer i fotball, et direkte resultat av satsinga på kunstgressbane som er det siste store dugnadsprosjektet i regi av BIL. Kampene på kunstgressbanen og livet rundt arenaen som også inneholder sandvolleyballbaner og lekeplass, er en viktig sosial møteplass i bygda.

Idrettshallen er fortsatt yrende full av aktivitet hele uka, fra barnetrim til badminton, corebar og seniordans. Mange aktiviteter i idrettshallen er aktiviteter under BILs paraply, men det foregår også trening og trim som har til hensikt å være en sosial arena for ungdom eller voksne, alt fra innebandy til trim for godt voksne. Disse er også viktige. Trening foregår selvsagt også utenfor idrettshallen, i treningssenter (fysikalsk institutt), utendørs osv. Det er flere som driver aktivt med trening, uten et konkurranseelement, og tilbudet er bredere enn noensinne. Dyrøy kommune ønsker å legge til rette for at alle som vil organisere aktivitet skal få hjelp og støtte til det.

NMK Dyrøys innsats med tilrettelegging for motorsport må også nevnes. De har bygd opp et flott anlegg på Evertmoen med baner på nasjonalt nivå og med eget klubbhus. Det foreligger planer og ønsker om flere mulige utvidelser av motorsportområdet, målet er å tilrettelegge for motoraktivitet for alle aldre og nivå. Også innen individuell idrett har personer fra Dyrøy gjort seg bemerket på et meget høyt nivå, her kan nevnes løping, kappgang og skyting.

Ressurser

Kulturkontoret står til rådighet som en ressurs for idretten og det frivillige. De informerer om kurstilbud og nyheter og er, sammen med kommunens næringskonsulent, en ressurs i arbeidet med søknadsskriving. Kulturkontoret er sekretær for Dyrøy idrettsråd som består av klubbene som er medlem av Norges idrettsforbund (BIL, Dyrøy RC-klubb og NMK Dyrøy).

I samarbeid mellom kommunen og frivillige er bassenget ved Elvetun skole åpent to dager i uka på kveldstid. I tillegg har kommunen et helsebad til disposisjon for innbyggere på Dyrøy omsorgssenter. Totalt har kommunen 22 aktive anlegg som er registrert i det offentlige anleggsregisteret, det vil si at de har søkt støtte gjennom spillemiddelordningen (via Kulturdepartementet). Anleggsoversikten ligger som et vedlegg til denne planen, sammen med en oversikt over andre bygg/anlegg som er oppført uten finansiering fra statlige spillemidler.

Anlegg for idrett og områder for friluftsliv er samarbeidstiltak mellom kommunen og organisasjonene. Disse eies og drives i et samspill mellom kommune, private og lag/foreninger. Kommunen bidrar også med at skoleanleggene stilles gratis til disposisjon, samt at det ytes tilskudd til bygging av idrettsanlegg/aktiviteter i idrettslags regi.

Det er inngått flere driftsavtaler mellom kommunen og lag/foreninger for å ivareta anlegg, eksempelvis gjelder dette lysløyper Moan-Espenes og i Bjørkebakken (kjøre spor/skifte lyspærer o.l.), drift av kunstgressbanen, badevaktordning og friluftsområdet Holmen/båthavna.

Handlingsprogram for anlegg og områder for idrett og friluftsliv i Dyrøy kommune

Målsetning

I kommunens arbeid på kultursektoren har et nært samarbeid med lag/foreninger (tredje sektor) vært en grunnforutsetning. Dette betyr at også anlegg for idrett og områder for friluftsliv er gjort til et samarbeidstiltak mellom kommunen og organisasjonene.

Målsetningen er å fortsatt prioritere anlegg som lag/foreninger finner behov for. Dette trekkes inn i en kommunal helhetsvurdering og prioritering. Nødvendigheten av idrettsanlegg blir dermed definert av lagene og kommunen i samspill.

Dyrøy kommune vil også for fremtiden støtte seg på den lokale idrettens vurderinger når det gjelder sitt anleggsengasjement.

Kommunen har en viktig rolle i friluftforvaltningen, og har et ansvar for å fremme allmennhetens friluftsinnteresser, blant annet gjennom kommunens planarbeid. De fleste som bruker naturen er ikke tilknyttet noe lag eller forening. Det er derfor viktig å forsøke å vektlegge friluftsliv i form av stier og løyper i lokalmiljøet selv om dette ikke kommer som forslag fra noen. Slik tilrettelegging har stor betydning for folks trivsel og helse, noe som i dag tillegges stor vekt. I tillegg er slik tilrettelegging svært lite kostnadskrevenende i forhold til etablering av idrettsanlegg.

Målsetningen sett fra kommunens side er å være med på å gi befolkningen muligheter for å delta på et bredest mulig aktivitetstilbud. Dette har skjedd ved at kommunen har støttet opp om anlegg for fotball, skyting, svømming, bilsport, ski, idrettshall m.m.

Utbyggingen hittil har skjedd i hovedsak som et samarbeid mellom kommunen og organisasjoner, og som har gjort utbyggingskostnadene lavest mulig gjennom frivillig innsats. Dette har nok også i mange tilfeller vært eneste muligheten for å få bygget anlegg det har vært definert behov for.

Dyrøy kommune vil sammenfatte målsetting/prioritering innen idrett og fysisk aktivitet i følgende punkter:

- Aktivisering av tradisjonelt inaktive deler av befolkningen (f.eks. eldre, funksjonshemmede og folk som ellers ikke er fysisk aktive).
- Holde et minstemål av varierte idretts- og friluftslivstilbud som sørger for muligheter for varierte og allsidige aktiviteter i nærmiljøet eller kommunen.
- Gi idrettslag og foreninger som arbeider for «smalere» tilbud (f.eks. kun en type aktivitet/idrett) mulighet til å opprettholde og videreføre sine tilbud, der behovet tilsier dette.

Under følger en oversikt over anlegg registrert i Anleggsregisteret (har mottatt spillemidler):

Eksisterende anlegg

Anleggsenhet/sted	Anleggs- klasse	Anleggstype (kategori)	Eier (driver)	Gnr/Bnr	Kartreferanse
Bjørkebakken skytterbane	K	Skytebane 200m	Bjørkebakken skytterlag	Gnr 09/Bnr 06	X-koordinat: 1229260, Y-koordinat: 34255
Bjørkebakken skytterbane	K	Skytebane 100m	Bjørkebakken skytterlag	Gnr 09/Bnr 06	X-koordinat: 1229260, Y-koordinat: 34255
Brøstadbotn parkstua, Idrettsparken	K	Idrettshus	Brøstadbotn IL	Gnr 03/Bnr 45	X-koordinat: 1236260, Y-koordinat: 32656
Evertmoen Go-Cartbane	K	Motorsport Go-cart	NMK, avd. Dyrøy	Gnr 11/Bnr 40	X-koordinat: 1233848, Y-koordinat: 33192
Evertmoen skytebane	K	Skytebane 300m	Brøstadbotn skytterlag	Gnr 11/Bnr 08	X-koordinat: 1233465, Y-koordinat: 33165
Evertmoen skytebane	K	Skytebane 100m	Brøstadbotn skytterlag	Gnr 11/Bnr 08	X-koordinat: 1233465, Y-koordinat: 33165
Dyrøyhallen, Elvetun	K	Flerbrukshall, normalhall	Dyrøy kommune (BIL)	Gnr 03/Bnr 22	X-koordinat: 1235994, Y-koordinat: 32533
Elvetun skole	N	Ballbane (aktivitetsanlegg)	Dyrøy kommune	Gnr 03/Bnr 22	X-koordinat: 1236116, Y-koordinat: 32495
Fotball og friidrettsanlegg, Idrettsparken	K	Fotball gressbane	Brøstadbotn IL	Gnr 03/Bnr 45	X-koordinat: 1236327, Y-koordinat: 32694
Grusbane Elvetun	K	Fotball grusbane	Dyrøy kommune	Gnr 03/Bnr 22	X-koordinat: 1236007, Y-koordinat: 32579
Espenes klubbhus/forsamlingshus	K	Idrettshus	Espenes UIL	Gnr 46/Bnr 15	X-koordinat: 1238825, Y-koordinat: 35163
Lysløype Bjørkebakken	K	Skiløype	Brøstadbotn IL	Gnr 09/Bnr 01	X-koordinat: 1231044, Y-koordinat: 33481
Lysløype Espenes/Finnlandsmoen	K	Skiløype	Espenes UIL (B IL)	Gnr 46/Bnr 15	X-koordinat: 1236557, Y-koordinat: 34352
Svømmehall, Elvetun	K	Svømmebasseng	Dyrøy kommune	Gnr 03/Bnr 22	X-koordinat: 1236044, Y-koordinat: 32501
Evertmoen bilcross/rallycrossbane	K	Motorsport bilcrossbane	NMK, avd. Dyrøy	Gnr 11/Bnr 40	X-koordinat: 1233800, Y-koordinat: 33335
Evertmoen Motorsportanlegg	K	Klubbhus	NMK, avd. Dyrøy	ingen reg	X-koordinat: 1233800, Y-koordinat: 33335
Elvetun skole, samfunnshus	K	Lokalt kulturbygg	Dyrøy kommune	ingen reg	X-koordinat: 1236029, Y-koordinat: 32512
Elvetun skole, ballbinge	N	Ballbinge (aktivitetsanlegg)	Dyrøy kommune	Gnr 03/Bnr 22	X-koordinat: 1236062, Y-koordinat: 32554
Aktivitetsanlegg "Tusenårssted", Elvetun	N	Ulike småanlegg (akt.anl.)	Dyrøy kommune	ingen reg	X-koordinat: 1236028, Y-koordinat: 32462
Brøstadbotn kunstgressbane	K	Fotball kunstgressbane	Dyrøy kommune (B IL)	Gnr 03/Bnr 45	X-koordinat: 1251960, Y-koordinat: 277868
Finnlandsholmen nærmiljøanlegg gapahuk	N	Ulike småanlegg (akt.anl.)	Dyrøy jeger og fisk	ingen reg	X-koordinat: 1251434, Y-koordinat: 274509
Finnlandsholmen nærmiljøanlegg	N	Småbåthavn (friluftsliv)	Dyrøy båtforening	Gnr 01/Bnr 05	X-koordinat: 566855, Y-koordinat: 1461871

Anleggsklasse K = kommuneanlegg, det etableres bare ett i kommunen

N = nærmiljøanlegg, kan være flere i kommunen

Anleggsbehov og prioritering

Lang- og kortsiktige behov

Kunstgressbanen i sentrum (Idrettsparken) er den eneste aktive søknaden som ligger inne hos Kulturdepartementet nå, og som har prioritet fra kommunestyret. Alle anlegg som var omfattet av forrige Kulturplan er enten ferdigstilt eller uaktuelle. Blant anlegg som er ferdigstilte siden forrige periode kan nevnes sandvolleyballbaner (Idrettsparken), klubbhus ved motorsportanlegget på Evertmoen og mange turløyper som er ryddet og merket.

En uformell spørring viser at enkelte lag/foreninger kan være klare til å legge inn nye søknader fra høsten 2015, hvis veiledning gis i søkeprosessen og det ellers ligger til rette for det. Den vedlagte listen må derfor forstås som ideer som kan utvikles til søknader.

Det foreligger derfor ikke budsjetter eller tallfesting av behov knyttet til noen anlegg pr i dag. Hvert enkelt anlegg vil bli saksbehandlet i tråd med at konkrete søknader kommer inn fra lag/foreninger, eller at kommunen selv beslutter å søke. I samme prosess vil det utarbeides tall- og kartmateriale. Dette legges fram til politisk behandling og prioritering i takt med frister fra Troms fylkeskommune og Kulturdepartementet.

Utbyggingskostnadene ved nye anlegg fordeles mellom organisasjoner/privat, spillemidler/friluftsmidler og kommunale midler. For utbygging av idrettsanlegg er det eier/utbygger som må skaffe egenandel (50 %), og når anlegget er godkjent for spillemidler kan tilskudd ytes med inntil 50 % av godkjente kostnader.

Kommunen godkjenner de fleste anlegg for utbygging, svømmeanlegg godkjennes av KUD. En slik godkjenning er en forutsetning for at anlegget kan få en kommunal prioritering i forbindelse med søknad om spillemidler. Når kommunen behandler en slik søknad må det også vedtas medvirkning i prosjektet. Dette vil også gjelde driftssidens konsekvenser av utbyggingen.

Dyrøy idrettsråd har diskutert behov for nye anlegg og prioritering høsten 2014 og ønsker å gi oppgradering av svømmeanlegget på Elvetun skole høyeste prioritet. Dette fordi anlegget er av stor betydning for både skoleelever, innbyggere som benytter seg av torsdags- eller fredagsbading og andre som bruker det til trening/restitusjon. Det er ingen selvfølge å ha et så godt bassengtilbud i dag.

Blant ønskede anlegg og tiltak i framtida er nevnt alt fra enklere nærmiljøanlegg (badeanlegg og utetreningsanlegg), til tilrettelegging i flere turområder (f.eks. Brøstadelva) og tilrettelegging for nye grupper (knøttekross og sykling) på det eksisterende motorsportanlegget til NMK Dyrøy. Sambruk av eksisterende anlegg og god, felles planlegging i sentrumsområdet er viktig framover.

Forslag som omhandler anlegg i sentrumsområdet tas med i arbeidet med den pågående sentrumsplanen. Dyrøy kommune holder på med et stort arbeid med kommuneplan, i samfunnsdelen som skal vedtas våren 2015, går folkehelse igjen som en rød tråd. I arealdelen av kommuneplanen vil utvikling av anlegg (behov for arealer, evt nye tiltak) tas med. Kapitlet «Anleggsbehov og prioritering» i Kulturplanen bør dermed rulleres allerede ved budsjettbehandlingen høsten 2015.

Basert på innkomne forslag og arbeid i Idrettsrådet legges det her fram forslag til prioritert liste over anlegg for idrett og fysisk aktivitet som ønskes realisert i planperioden:

K=kommuneanlegg

N= nærmiljøanlegg

- 1. Kunstgressbanen Idrettsparken (K)**
Fornytt søknad levert 2014
- 2. Rehabilitering av svømmeanlegget ved Elvetun skole (K)**
Utskiftning av skvalperenne, rehabilitering garderober, generell opprusting. Tilstandsrapport må utarbeides.
- 3. Rehabilitering av Klubbhuset, Idrettsparken (K)**
Rehabilitering av garderober og tak
- 4. Garasje/lager til kunstgressbanen, Idrettsparken (K)**
Til 4-hjuling, utstyr osv.
- 5. Badeanlegg Kastneshamn (N)**
Tilrettelegging for bading alle årstider
- 6. Oppgradering av gocartbanen (K)**
Tilrettelegging for sykling og knøttekross
- 7. Utendørs garderobeanlegg, Idrettsparken (K)**
Ny fasiliteter ved eksisterende anlegg
- 8. Turveier langs Brøstadelva (N)**
Tiltak for å bedre ferdsel og skape rasteplasser, rydding av turveier
- 9. Nærmiljøanlegg for utetrening i sentrum (N)**
I tilknytning til skoleområdet
- 10. Rehabilitering Dyrøyhallen (K)**
Tilstandsrapport må utarbeides
- 11. Rehabilitering ballbingen, Elvetun (K)**

I tillegg til dette har mange lag/foreninger behov for vedlikehold av anlegg, utstyr til drift m.m. som ikke omfattes av spillemiddelordningen og som må finansieres på andre måter.

8 Regionalt samarbeid

I DAG

Midt-Tromsregionen og Troms fylke har i dag et bredt samarbeid, dette gjelder også på kulturfeltet. Kulturskolene deler på lærerressurser, bibliotekene har et utstrakt lånesamarbeid som har vært utprøvd i flere år og inngår i et formalisert samarbeid gjennom «Det regionale biblioteksamarbeidet i Midt-Troms», det kjøres felles kurs og kompetansehevingstiltak for saksbehandlere til spillemidler, UKM har fylkeskoordinator på Finnsnes, mens Harstad er base for Kultur i Troms som tilbyr konserter og der finner vi også ansvarlige for Den kulturelle skolesekken. «Rom for kultur» som styres fra prosjektleder i Tromsø samler jevnlig kulturlederne i de ulike kommunene for å formidle gode ideer og søkeordninger knyttet til kulturbygg osv.

I FRAMTIDA

Avstander og reisetid har blitt kortere, noe som forenkler samarbeid både innen Midt-Tromsregionen og på fylkesplan. Samarbeid kan skje både på strategisk nivå, men også konkret ved å ha felles kulturtilbud til befolkningen i regionen. Vi er kulturpendlere. Akkurat som vi drar til Sørreisa eller Finnsnes på kino, eller til Harstad eller Tromsø for å oppleve større forestillinger, kan vårt kulturhus Nordavindshagen også ha et regionalt nedslagsfelt for sine arrangement. Å søke samarbeid regionalt på kulturfeltet er ingen fallitterklæring, tvert imot kan det være det som bidrar til at vi kan beholde vår egen kulturskole, heve kompetansen til kulturarbeiderne og utvikle alle kulturtilbudene våre.

STRATEGI – REGIONALT SAMARBEID

VI VIL

Bidra til å videreutvikle samarbeidet på kulturfeltet i regionen.

SLIK GJØR VI DET

- Fortsatt aktiv deltakelse i ulike kulturnettverk.

VI VIL

Samarbeide med nærliggende kulturhus og kommuner.

SLIK GJØR VI DET

- Jevnlig kontakt med andre kulturhus i Midt-Troms når det gjelder program og markedsføring.
- Satse på regionale kompetansetiltak for å gi ansatte faglig påfyll
- Delta i nettverk for Frivilligsentraler, delta på årsmøter osv.
- Koble ungdomsarbeidere i kommunene og samarbeide om ulike tilbud.

9 Dyrøy kommunes kultur-fyrtårn: Arvid Hanssen dokumentasjonssenter

Da Arvid Hanssen (1932-98) gikk bort, etterlot han seg en dokumentamsamling tilknyttet hele hans livsdag som journalist og forfatter. Disse dokumentene samlet han selv i Dyrøy, og etter hans bortgang var det de etterlattes ønske at samlingen skulle forbli i kommunen. I 1999, i anledning sitt 80-årsjubileum, ga Troms Innland Rutebil 50 000 kroner til opprettelse av en stiftelse som skulle arbeide for ivaretagelse og utbredelse av Arvid Hanssens forfatterskap. I år 2000 ble Arvid Hanssens minnestiftelse opprettet med Dyrøy kommune, Lenvik kommune, Troms fylkeskommune og TIRB som stiftere og eiere.

Fylkets handlingsplan for kultur 2002-2003, avsnitt 5.6.7, formulerte følgende: «Prioriterte tiltak litteraturformidling: [...] Litteraturformidling til voksne der viktige arbeidsområder i planperioden er Ordkalotten og utvikling av et Arvid Hanssen dokumentasjonssenter i Dyrøy.»

Daglig leder i minnestiftelsen står i dag for alt arbeid knyttet til dokumentasjonssenterets arbeid i Nordavindshagen. Minnestiftelsen er den juridiske enheten som regnskap og revisor forholder seg til. Begrepet dokumentasjonssenter brukes her om all aktivitet knyttet til Arvid Hanssens forfatterskap.

Arvid Hanssen-huset/Nordavindshagen, med navn etter Arvid Hanssens første diktsamling *I Nordavindshagen* fra 1977, ble åpnet av daværende kommunal- og regionalminister Åslaug Haga under Dyrøyseminaret 24. oktober 2006. Dokumentasjonssenteret fikk dermed et fysisk rom både for utstilling og presentasjon. Her avholdes konferanser og møter, og i disse er den litterære dimensjonen trukket inn på flere vis. Siden åpningen har foredrag og omvisninger vært holdt for tusentalls besøkende, fordelt på enkeltbesøk og grupper hvor omvisning og presentasjon har vært en del av seminarer og kurs avholdt i Nordavindshagen. Mye av suksessen skyldes at Nordavindshagen er et annerledes bygg som kombinerer læring, næring og kultur.

Da arkitekt Viggo Ditlevsen fikk oppdraget med å tegne Arvid Hanssen-huset, tok han utgangspunkt i Hanssens moderne lyrikk, nærmere bestemt i diktet «Mijnns du», som er gravert inn med vannlaser i steinen i husets foajé. Teksten handler om opprinnelse, om det du kommer fra og om det å huske egen bakgrunn. Som bilde på den enkle bakgrunnen brukes fjølbåten, de plankebitene det lyriske «du» lekte med i fjæra. Viggo Ditlevsen ville at huset skulle ha form som en fjølbåt. Minimalismen går igjen i hele bygget og gjenspeiler her det moderne diktet, i sin konsise, nedslippte kortfattede form. Nordavindshagen er dermed ikke bare spesiell i arkitektur, men også i måten bygget faktisk imiterer en lyrisk form. Det ligger her en unik mulighet i å videreutvikle – også bygningsmessig – Nordavindshagens potensiale som kulturell arena.

I tillegg til permanente utstillinger huser senteret Hanssens papirer, publisert og upublisert materiale, korrespondanse og førsteutkast. Daglig leder har i dag opphavsretten til gjenbruk av forfatterens tekster, og gjennom minnestiftelsen og dokumentasjonssenteret forvaltes denne retten aktivt. Hanssens tekster brukes stadig i nye sammenhenger, og dokumentasjonssenteret har initiert nyttegitelser, oversettelser, konserter og forestillinger.

Dokumentasjonssenterets arbeid innbefatter systematisering og presentasjon av materiale fra Arvid Hanssens forfatterskap. I dokumentasjonssenterets arkiv finnes Arvid Hanssens

korrespondanse med forlag og andre forfattere, hans research-materiale, upublisert lyrikk og prosa som har tjent og skal tjene som grunnlag for de som forsker på Arvid Hanssens litteratur. Under det treårige kulturprosjektet «Ekko» (2009-2011) ble det etablert kontakt med Universitetet i Tromsø, hvor man i første omgang kom frem til at det skal arbeides mot mastergradsstudenter som vil vektlegge Arvid Hanssen i sine avhandlinger. Den faglige utvekslingen overfor universitetet eller andre som ønsker innsyn i dette materiale, vil det være dokumentasjonssenteret som ivaretar. Hanssens omfattende litteratur er en naturlig innfallsvinkel for studier. Ikke bare innenfor språk og litteratur, men også innenfor musikk, dans, scenisk kunst og humanistiske og sosiale fag. Med bakgrunn i Hanssens engasjement og dokumentasjon av de funksjonshemmedes kår i nær nordnorsk fortid er hans tekster relevante for studier innenfor helsefag, studier av kjønnsrollemønster, krigshistorie fra to verdenskriger og ikke minst psykologi. Forfatteren hadde selv unik kompetanse og erfaringsbakgrunn fra det han skildret. Senteret skal bevare og videreutvikle den aktualiteten Hanssen alltid vektla i sine tekster. Dokumentasjonssenteret driver direkte formidling og foredragsvirksomhet og har over flere år turnert både for Den kulturelle skolesekken og for Den kulturelle spaserstokken. Dokumentasjonssenterets arbeid består i hjelp til utvelgelse av materiale, tekstforståelse, rettleiding, gjennomlesning av oppgaver og besøk ved skolene.

Arvid Hanssen-festivalen, med hovedtyngde i Lenvik, har vært avholdt hver november siden år 2005. Dokumentasjonssenteret – og Dyrøy – er representert i komiteen for festivalen, hvor program og festivalens linjer utformes. De siste årene har flere arrangement vært lagt til Dyrøy, deriblant forfatterbesøk med Tua Forsstrøm, mottager av Nordisk råds litteraturpris i 1998. Gjennom dokumentasjonssenteret er Dyrøy ikke bare forankret som et viktig område til Arvid Hanssen-festivalen: Gjennom dokumentasjonssenteret er selve festivalen legitimert.

Fra 2006 til 2011, med unntak av i 2010, ble Arvid Hanssen-stipendet delt ut. Dokumentasjonssenteret var representert i juryen som stod for utvelgelsen av den som hvert år mottok stipendet. Stipendet på kroner 50 000 ble utdelt til en kunstner – aldersgrense 30 år – med tilknytning til Nord-Norge. Arvid Hanssen-stipendet var et av de største kunstnerstipend som ble delt ut i Nord-Norge, og mottagere har vært både musikere, grafikere, fortellere og multikunstnere. Stipendet var de første årene initiert og finansiert gjennom Utviklingssenteret på Finnsnes. Da Utviklingssenteret ble avvirket, forsvant finansieringen. Etter et års opphold kom stipendet på nytt i gang gjennom felles innsats fra aktører i Lenvik. Arvid Hanssens minnestiftelse har initiert en reetablering av stipendet.

Nordavindshagen har et sterkt renommé som kulturbygg og møtearena. Besøkende kommer tilbake, kursdeltagere anbefaler andre å legge turen innom, og flere grupper tar med seg en omvisning og presentasjon ved utflukter til Dyrøy kommune. En stor del av dette skyldes nettopp den kulturelle og identitetsmessige forankring som Nordavindshagen har gjennom forfatteren Arvid Hanssen. Arvid Hanssen er en forfatter av nasjonal størrelse, og for mange også en identitetsmessig fellesnevner. Hans status kom blant annet godt til syne under 70-tallets visebølge, hvor Hanssen var en av drivkreftene, og han har også vært en av faktorene til at mange nordlendinger fikk et nytt blikk på seg selv. Gjennom presentasjon for et bredere publikum skal denne dimensjonen ivaretas. Indirekte bidrar disse gruppene til å markedsføre andre tjenester ved senteret som i sin tur vil trekke publikum og besøkende til Dyrøy.

Et samarbeid mellom folkebibliotek, næringshage og Dyrøyseminarsenteret, hvor Hanssens forfatterskap brukes i sammenheng med prosjekter, konferanser og presentasjoner, har eksistert i mange år. De gode erfaringene og ikke minst tilbakemeldingene fra besøkende og konferansedeltagere i Nordavindshagen viser at denne integreringen kan videreutvikles.

Dokumentasjonssenteret har allerede en forankring i det regionale biblioteksamarbeidet, hvor litteratur- og kulturformidling inngår som et av dokumentasjonssenterets arbeidsområder opp mot folkebibliotekene. Senteret har jevnlig henvendelser, det være seg fra lærere, artister eller litteraturinteresserte som tar kontakt per telefon, besøk eller via mail, ofte gjennom dokumentasjonssenterets nettside, som også inngår i dokumentasjonssenterets arbeid.

Dokumentasjonssenteret har vist at de kulturelle investeringene som gjøres, setter flere i stand til å leve av sin kunst og sine produksjoner: Gjennom prosjekt «Ekko» var senteret med og skapte en plattform for næringsamarbeid og næringsutvikling i et område med få slike arenaer: I 2012, det året Arvid Hanssen ville ha fylt 80, ble det gjort oversettelser av Hanssens tekster til engelsk, som igjen ble tonesatt av Anneli Drecker, en av Norges mest profilerte artister. Materialet ble urfremført av artister på internasjonalt nivå på jubileumskonserter på Berg på Dyrøy 28. juli samme år, konserten ble filmet med tanke på videre TV-produksjon, Anneli Drecker har spilt materialet inn for en kommende albumutgivelse, året etter ble konserten fremført på nytt under «Nordlysfestivalen» i Tromsø, og tekstene ble gitt ut i diktsamlingen *Rocks and Straws*. Dokumentasjonssenteret har under prosjektperioden «Ekko» sørget for gjenutgivelse av Arvid Hanssens lyrikk samt utgivelse av filmen «Søsken på Guds jord» som DVD. Distribusjonen foregår gjennom direkte salg i Nordavindshagen og via nettstedet til dokumentasjonssenteret. Gjennom dokumentasjonssenterets virke har det de siste årene vært avholdt to utstillinger i Dyrøy av meget høy kunstnerisk kvalitet: Utstillingen til Margrethe Løvland i 2010 og Dagfinn Bakkens utstilling to år senere. Begge gangene var kunstnerne selv til stede under vernissagen. Dokumentasjonssenteret blir slik en samarbeidspart der kulturdimensjonen smeltes inn i næringsutvikling og ivaretar en viktig rolle for utvikling av samarbeidet mellom kultur og næringsliv. Arvid Hanssen dokumentasjonssenter har med sine mange besøkende et potensial som reiselivsaktør i regionen. I Arvid Hanssen-huset har en lang rekke lag og foreninger, bedrifter og private fått et reisemål i Dyrøy, noe som klart har ringvirkninger for øvrig næringsliv.

Gjennom dokumentasjonssenteret er Dyrøy kommune med på å forvalte en nasjonal kulturarv. Ved fokus på Arvid Hanssens navn og virke har Dyrøy en unik mulighet til å profilere seg som kulturkommune. Den tilknytningen og den kulturelle forankringen Arvid Hanssen gjennom dokumentasjonssenterets arbeid har fått til Dyrøy, gjelder ikke bare regionalt, men nasjonalt.

VI VIL

Dyrøy skal gjennom ivaretagelse av Arvid Hanssen dokumentasjonssenter profileres som kulturkommune

SLIK GJØR VI DET

- Utvikle samarbeidet med Lenvik kommune om Arvid Hanssen-festivalen og tilrettelegge for flere arrangementer i Dyrøy
- Reetablere Arvid Hanssen-stipendet i samarbeid med Arvid Hanssens minnestiftelse og Lenvik kommune
- Befeste Nordavindshagen som kulturhus gjennom Arvid Hanssens forfatterskap
- Utvikle og tilrettelegge Nordavindshagen – også bygningsmessig – for utstillinger, konserter og arrangement

- Etablere en fysisk opplevelshage utendørs i tilknytning til Nordavindshagen hvor utsmykning og funksjonalitet er tilrettelagt for kunstneriske og estetiske opplevelser, og som igjen er koblet opp mot sentrumsplanen for Brøstadbotn
- Sørge for gjenutgivelse av Arvid Hanssens titler som ikke lenger lar seg skaffe gjennom forlag og bokhandler
- Bidra til etableringen av et doktorgradsstipend med bakgrunn i Arvid Hanssens forfatterskap
- Utdanne flere som kan formidle Arvid Hanssens litteratur gjennom å tilføre mer ressurser til Minnestiftelsen
- Gjøre koblinger mellom turisme (reisemålsutvikling), næringsutvikling og Arvid Hanssen